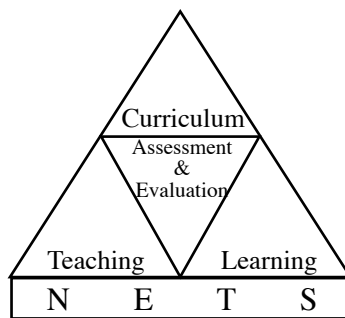

අ.පො.ස.(උ.පෙළ) විභාගය - 2015

Marking Scheme

21 - ආර්ථික විද්‍යාව

පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ශාඛාව
ජාතික ඇගයීම් හා පරීක්ෂණ සේවාව,
ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව.

PAPERMASTER.LK

2.1.3. I ප්‍රශ්න පත්‍රය සඳහා පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර	ප්‍රශ්න අංකය	පිළිතුර
01.	1	26.	2
02.	2	27.	4
03.	2	28.	4
04.	4	29.	5
05.	2	30.	5
06.	5	31.	4
07.	2	32.	3
08.	5	33.	3
09.	5	34.	4
10.	1	35.	3
11.	3	36.	2
12.	5	37.	4
13.	4	38.	2
14.	1	39.	5
15.	1	40.	3
16.	3	41.	1
17.	2	42.	1
18.	5	43.	2
19.	4	44.	1
20.	3	45.	5
21.	5	46.	2
22.	4	47.	2
23.	2	48.	1
24.	5	49.	2
25.	4	50.	3

නිවැරදි එක් පිළිතුරකට ලකුණු 02 බැගින් ලකුණු 100 කි.

2.2. II ප්‍රශ්න පත්‍රය හා පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ තොරතුරු

2.2.1. II ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ව්‍යුහය

කාලය පැය 03කි.

මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය කොටස් දෙකකින් යුක්ත ය.

‘අ’ කොටස - ව්‍යුහගත රචනා වර්ගයේ ප්‍රශ්න 05කි.

‘ආ’ කොටස - ව්‍යුහගත රචනා වර්ගයේ ප්‍රශ්න 05කි.

අවම වශයෙන් එක් කොටසකින් ප්‍රශ්න 02 බැගින් තෝරාගෙන ප්‍රශ්න 05කට පිළිතුරු සැපයිය යුතුයි. එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 20 බැගින් මුළු ලකුණු 100කි.

අවසාන ලකුණු ගණනය කිරීම

I පත්‍රය	සඳහා ලකුණු	=	100
II පත්‍රය	සඳහා ලකුණු	=	100
අවසාන ලකුණු = $200 \div 2$		=	100

2.2.2. II ප්‍රශ්න පත්‍රය සඳහා අපේක්ෂිත පිළිතුරු, ලකුණු දීමේ පටිපාටිය, පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණ, නිගමන හා යෝජනා

★ II පත්‍රය සඳහා පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණ ප්‍රස්තාර අංක 2,3,4.1 සහ 4.2 ඇසුරින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

“අ” කොටස

01 ප්‍රශ්නය

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

1. (i) නිදර්ශන යොදා ගනිමින් ආර්ථික නොවන භාණ්ඩයක් (free good) සහ ආර්ථික භාණ්ඩයක් අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (ii) ආවස්ථික පිරිවැය සංකල්පය පැහැදිලි කොට, ආවස්ථික පිරිවැය, හිඟකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ දැයි විස්තර කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (iii) වර්තමාන පරිභෝජනය කපා හැරීමට කැමැත්තක් දක්වන රටවල ආර්ථිකයන්, වඩා වේගයෙන් වර්ධනය වන්නේ කෙසේ දැයි නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍ර භාවිත කරමින් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (iv) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් මත පිහිටි සියලු ම ලක්ෂ්‍යයන් ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව අතින් එක හා සමානත්වයක් පෙන්වන්නේ ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (v) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් අවශ්‍යයෙන් ම ධනෝත්පාදක ආර්ථිකයන් වන්නේ ද? එසේ ම විධානගත ආර්ථිකයන් අවශ්‍යයෙන් ම සමාජවාදී ආර්ථිකයන් වන්නේ ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 යි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

(1) (i) ආර්ථික නොවන භාණ්ඩයක්:

- ශුන්‍ය මිලක දී අසීමිත සැපයුමක් සහිත භාණ්ඩ ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ වේ.

(ලකුණු 01යි)

[විකල්ප පිළිතුර:

- නිෂ්පාදනයේ දී කිසිදු ආර්ථික සම්පතක් උපයෝජනය නොවන හෙවත් ආවස්ථික පිරිවැය කින් තොරව අසීමිතව සැපයෙන භාණ්ඩ, ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ වේ.)
- උදාහරණ: සූර්යාලෝකය, වාතය

(ලකුණු 01යි)

ආර්ථික භාණ්ඩයක්:

- සැපයුමෙහි හිඟකමක් දක්නට ලැබෙන භාණ්ඩ ආර්ථික භාණ්ඩ වේ.

(ලකුණු 01යි)

[විකල්ප පිළිතුර:

- නිෂ්පාදනයේ දී ආර්ථික සම්පත් උපයෝජනය කෙරෙන හෙවත් ආවස්ථික පිරිවැයක් හට ගන්නා භාණ්ඩ වේ.)
- උදාහරණ: ආහාර, ඇඳුම්, මෝටෝ රථ, ගෘහ භාණ්ඩ

(ලකුණු 01යි)

- (ii) - නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය පිළිබඳව තේරීම් කිරීමේ දී අවශ්‍යයෙන් ම කැපකිරීම් කිරීමට සිදුවන අතර එලෙස කැප කිරීමට සිදුවන හොඳ ම විකල්පයේ වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැය වේ.

(ලකුණු 01යි)

- ආවස්ථික පිරිවැය පුද්ගල බද්ධ වේ. එබැවින් තමන් විසින් කැප කරනු ලබන ඊළඟ හොඳ ම විකල්ප අවස්ථාවේ වටිනාකම ඇස්තමේන්තු කළ හැක්කේ අදාළ පුද්ගලයාට පමණි.

(ලකුණු 01යි)

- ආවස්ථික පිරිවැය, හිඟකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය සමඟ අවශ්‍යයෙන් ම බැඳී පවතී. ආවස්ථික පිරිවැය හට ගන්නේ සම්පත් හිඟය සහ හිඟ සම්පත්වල විකල්ප භාවිත පැවතීම කරන කොට ගෙනය. හිඟකම යනු අසීමිත මිනිස් වුවමනා සපුරා ගැනීම සඳහා සමාජය සතු සම්පත් සම්භාරය ප්‍රමාණවත් නො වීමය. වුවමනා සියල්ල ම පවත්නා සීමිත සම්පත්වලින් සපුරාගත නොහැකි බැවින් අවශ්‍යයෙන් ම විකල්ප අතර තේරීමක් කිරීමට සිදු වේ.

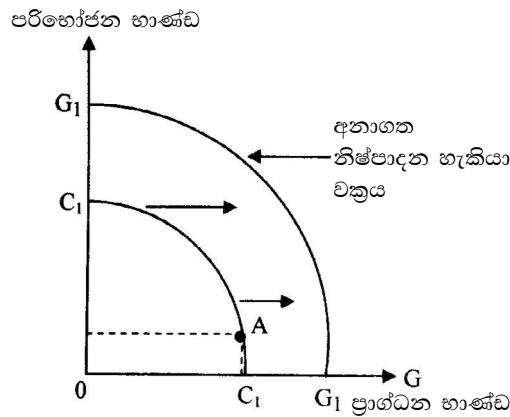
(ලකුණු 01යි)

- මෙලෙස තේරීම් කරන විට කැප කිරීම් ද අවශ්‍යයෙන් ම හට ගනී. හිඟකම පිළිබඳ ගැටලුව හමුවේ නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනයට අදාළ තේරීම් කිරීමේ දී කැප කිරීම් කිරීමට සිදුවන හොඳ ම විකල්පයේ වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැය වේ.

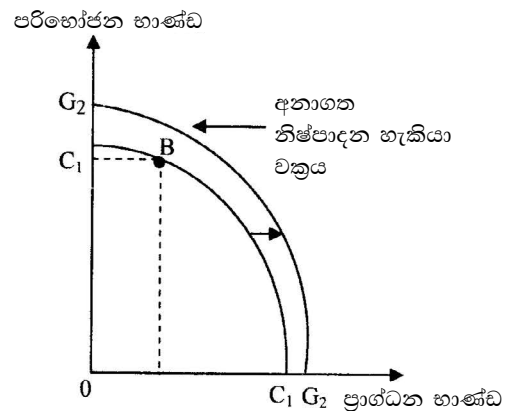
(ලකුණු 01යි)

(iii)- කිසියම් ආර්ථිකයක් විසින් වර්තමාන ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය වෙනුවෙන් කැප කරනු ලබන වර්තමාන පරිභෝජනයේ ප්‍රමාණය මත එම ආර්ථිකයේ අනාගත වෘද්ධී ශීඝ්‍රතාව තීරණය වේ.

- වර්තමානයේ දී ආර්ථිකයේ සම්පත් සාපේක්ෂව වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රග්ධන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා උපයෝජනය කෙරේ නම්, ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව ප්‍රසාරණය වී අනාගත විභව නිමැවුම විශාල වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරනු ඇත. එරටෙහි අනාගත නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය විශාල වශයෙන් දකුණට විතැන් වනු ඇත.
- අනික් අතට, වර්තමානයේ දී ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා වැඩි වශයෙන් සම්පත් උපයෝජනය නොකොට, වර්තමාන පරිභෝජනය සඳහා සම්පත් විශාල වශයෙන් යොදාගනු ලැබුවහොත්, එම ආර්ථිකයේ අනාගත නිෂ්පාදන හැකියාවේ වර්ධනය ඉතා සීමාසහිත වනු ඇත. අනාගත නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය දකුණට විතැන් වුවහොත් විතැන් වනුයේ ඉතා මද වශයෙනි.

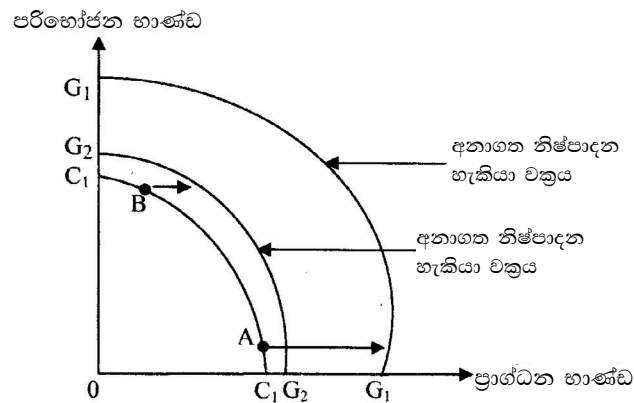

(අ) වර්තමාන පරිභෝජනය සඳහා සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොමු කරන ආර්ථිකයක්

(ආ) වර්තමාන පරිභෝජනය සඳහා සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල සම්පත් ප්‍රමාණයක් වැය කරන ආර්ථිකයක්

විකල්ප ප්‍රස්තාර සටහනක්:

(නිවැරදි පැහැදිලි කිරීම සඳහා ලකුණු 02යි. නිවැරදි ප්‍රස්තාර සටහන/ සටහන් සඳහා ලකුණු 02යි)

(iv) - ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව යන්නෙන් අදහස් වන්නේ ආර්ථිකය සතු සම්පත් පුරවැසියන්ගේ වුවමනා සපුරාලීම පිණිස කාර්යක්ෂමව උපයෝජනය කිරීමයි.

- ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව සඳහා, කාර්යක්ෂමතා දෙකක් එක්වර සාක්ෂාත් කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. එම කාර්යක්ෂමතාව වනුයේ නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාවය යි.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් මත පිහිටි සියලු ම ලක්ෂ්‍යයන් නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාව පෙන්නුම් කරනු ලැබුව ද, සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව පෙන්නුම් කරනුයේ එම ලක්ෂ්‍ය අතුරෙන් එක් සුවිශේෂ ලක්ෂ්‍යයක් පමණි.
- එම සුවිශේෂී ලක්ෂ්‍යය තීරණය වනුයේ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ සමාජයීය වරණ හා ඇගයීම මත ය. සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව පෙන්නුම් කරන භාණ්ඩ සංයෝගය තෝරාගත යුත්තේ අදාළ භාණ්ඩ මිශ්‍රණයේ ආන්තික ප්‍රතිලාභ සහ ආන්තික පිරිවැය සසඳා බලා ඒවා එකිනෙකට සමාන වන භාණ්ඩ සංයෝජනය මතය. එබැවින් ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව තීරණය කිරීම සඳහා නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයේ දැක්වෙන තොරතුරුවලට අතිරේකව සමාජ වරණය පිළිබඳ තොරතුරු ද, සම්බන්ධ කර ගත යුතුවේ.

(ලකුණු 04යි)

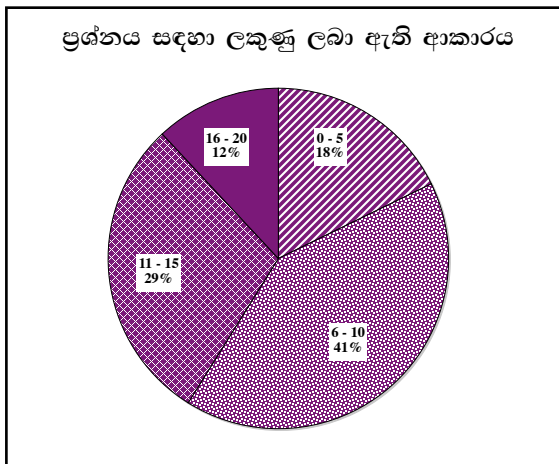
(v) - වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක් අවශ්‍යයෙන් ම ධනේෂ්වර ආර්ථිකයක් නොවන අතර සමාජවාදී ආර්ථිකයක් ද අවශ්‍යයෙන් ම විධානගත ආර්ථිකයක් නො වේ. මක් නිසා ද යත්, ආර්ථික පද්ධති ධනේෂ්වර හා සමාජවාදී වශයෙන් බෙදනු ලබන්නේ නිෂ්පාදන සම්පත්වල හිමිකාරිත්වය නැමැති නිර්ණායකය පදනම් කරගෙන ය. සියලු ම නිෂ්පාදන සම්පත් පෞද්ගලික හිමිකාරිත්වය යටතේ පවතින ආර්ථික පද්ධති, ධනේෂ්වර ආර්ථික පද්ධති ලෙසත් සියලු ම නිෂ්පාදන සම්පත් රාජ්‍ය හිමිකාරිත්වය යටතේ පවතින ආර්ථික පද්ධති, සමාජවාදී ආර්ථික පද්ධති ලෙසත් වර්ග කෙරේ.

- අනිත් අතට වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධති සහ විධානගත ආර්ථික පද්ධති වශයෙන් කරනු ලබන බෙදීම, මූලික වශයෙන් පදනම් කරගනු ලබන්නේ සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය මතය. සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් මිල යාන්ත්‍රණය උපයෝගී කරගනු ලබන ආර්ථික පද්ධති වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධති වශයෙනුත් විධාන (මධ්‍යගත සැලසුම්) උපයෝගී කරගනු ලබන ආර්ථික පද්ධති විධානගත ආර්ථික පද්ධති වශයෙනුත් වර්ග කෙරේ.

- එසේම බොහෝ ධනේෂ්වර ආර්ථික ක්‍රම, මිල යාන්ත්‍රණය පදනම් කරගත් වෙළෙඳපොළ ආර්ථික වශයෙනුත්, බොහෝ සමාජවාදී ආර්ථික ක්‍රම මධ්‍යගත සැලසුම් පදනම් කරගත් විධානගත සමාජවාදී ආර්ථික වශයෙනුත් ක්‍රියාත්මක වන බව දැකිය හැකි වුව ද, හැම විට ම එසේ සිදු නොවන බව ද සැලකිය යුතුය. සම්පත් හිමිකාරිත්වය හා සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය යන නිර්ණායකයන්ගේ විවිධ මිශ්‍රණ සහිත මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති සැබෑ ලොව සුලභ වශයෙන් දැකිය හැකිය. ඒ අනුව සමාජවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධති සහ වෙළෙඳපොළ ධනේෂ්වර ආර්ථික පද්ධති දැකිය හැකිය. පිරිසිදු ධනේෂ්වර විධානගත ආර්ථිකයක් හෝ පිරිසිදු සමාජවාදී විධානගත ආර්ථිකයක් ලෝකයේ කිසිදු රටක දැකිය නොහැකිය.

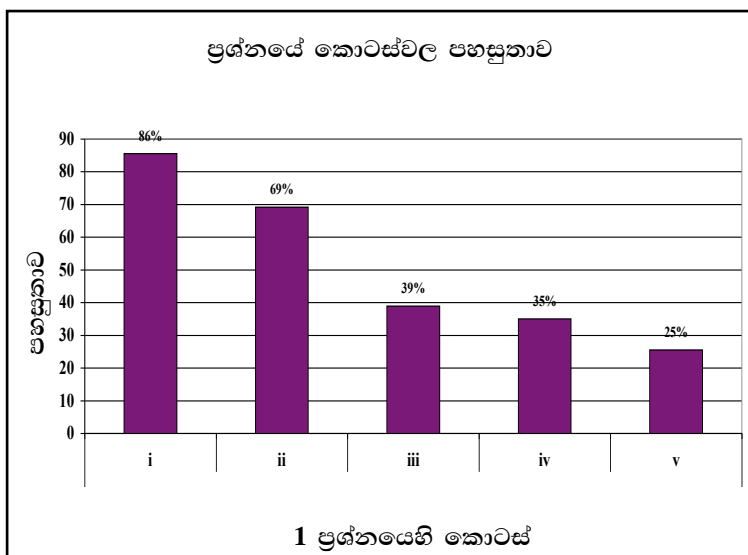
(ලකුණු 4යි)

01 වන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ සමස්ත නිරීක්ෂණ, නිගමන හා යෝජනා :

01 ප්‍රශ්නයට අයදුම්කරුවන්ගෙන් 97%ක් පමණ පිළිතුරු සපයා ඇත (ප්‍රස්තාරය 2). මෙම ප්‍රශ්නය සඳහා ලකුණු 20ක් හිමි වේ.

ඉන් ලකුණු 0 - 5 ප්‍රාන්තරයේ 18%ක් පමණ ද ලකුණු 6 - 10 ප්‍රාන්තරයේ 41%ක් පමණ ද ලකුණු 11 - 15 ප්‍රාන්තරයේ 29%ක් පමණ ද ලකුණු 16 - 20 ප්‍රාන්තරයේ 12%ක් පමණ ද ලකුණු ලබාගෙන ඇත.

මෙම ප්‍රශ්නයට කොටස් 05ක් ඇත. පහසුතාව අඩු ම කොටස (v) වී ඇති අතර, එහි පහසුතාව 25%කි. එමෙන්ම (i) කොටස පහසු ම කොටස වී ඇති අතර එහි පහසුතාව 86%කි.

02 ප්‍රශ්නය

2. (i) වෙළෙඳපොළ සැපයුම් චක්‍රයක් ඇදීමේ දී ස්ථාවරව පවතිනැයි සලකනු ලබන සාධක කවරේ ද? (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (ii) ආදායම් හා ආදේශන ප්‍රතිවිපාක විසින් 'ඉල්ලුම් නීතිය' පැහැදිලි කරනු ලබන්නේ කෙසේ දැයි විස්තර කරන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (iii) අවම මිලක් සහ උපරිම මිලක් අතර වෙනස උදාහරණය බැගින් දක්වමින් පෙන්වා දෙන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (iv) සැපයුමේ අනම්‍යතාවක් පවතින භාණ්ඩයක නිෂ්පාදකයන් මත විශේෂිත (ඒකක) බද්දක් පනවනු ලැබුවහොත්, බදු බරින් වැඩි කොටසක් දරනු ලබන්නේ කවුරුන් විසින් ද? යෝග්‍ය ප්‍රස්තාර සටහනක් යොදා ගනිමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (v) කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා පවත්නා වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ශ්‍රිතවලට අදාළ සමීකරණ පහත දැක්වේ.

$$Q_d = 100 - 4P \text{ (ඉල්ලුම)} \quad Q_s = -30 + 6P \text{ (සැපයුම)}$$

- (අ) සමීකරණ යොදා ගනිමින් සමතුලිත මිල සහ ප්‍රමාණය ගණනය කොට, එම සමතුලිතය ප්‍රස්තාර සටහනක නිවැරදිව පෙන්වුම් කරන්න. (ඔබගේ 02 ලකුණු)
- (ආ) වෙළෙඳපොළ සමතුලිත අවස්ථාවේ දී නිෂ්පාදක අතිරික්තය හා පාරිභෝගික අතිරික්තය ගණනය කොට, ප්‍රස්තාර සටහනක ඒවා පෙන්වුම් කරන්න. (ඔබගේ 02 ලකුණු)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- 2 (i) -
 - යෙදවුම්වල මිල
 - සම්බන්ධිත භාණ්ඩවල මිල
 - තාක්ෂණය
 - අපේක්ෂිත අනාගත මිල
 - රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති: බදු සහ සහනාධාර
 - සැපයුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් උපරිම ලකුණු 04; මිල හැර අනෙකුත් කරුණු ලෙස සඳහන් කර තිබුණොත් ලකුණු 01 ක් පමණි.)
- (ii) -

ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය පෙන්වුම් කරනුයේ අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වීමක් නිසා හට ගන්නා මූර්ත ආදායම වෙනස්වීම මත, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වන ආකාරය යි. අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල ඉහළ ගිය විට, පාරිභෝගිකයාගේ මූර්ත ආදායම අඩුවන බැවින්, සලකා බලන භාණ්ඩය සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් වේ නම්, එම භාණ්ඩය සඳහා ඇති ඉල්ලුම ද, ඉහළ යනු ඇත. මේ අනුව ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය ඉල්ලුම් නීතිය තහවුරු කරයි.

(ලකුණු 02යි)

 - ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය පෙන්වුම් කරනුයේ අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, සාපේක්ෂ මිල වෙනස් වීමක් නිසා ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හට ගන්නා වෙනස් වීම යි. ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වුවහොත් සාපේක්ෂ මිල ඉහළ යාමක් සිදු වේ. එවිට සාපේක්ෂව මිල වැඩි භාණ්ඩයට ඇති ඉල්ලුම අඩු කොට, සාපේක්ෂව මිල අඩු භාණ්ඩ මිල දී ගනී. එසේම අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල පහළ වැටුවහොත් සාපේක්ෂව එම භාණ්ඩය ලාභ වේ. එබැවින් සාපේක්ෂව මිල අඩු භාණ්ඩය වැඩිපුර මිල දී ගනී. මේ අනුව ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය අනුව ද ඉල්ලුම් නීතියෙන් පෙන්වුම් කරන මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ඇති ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධය තහවුරු වේ.

(ලකුණු 02යි)
 - (iii)-

ඇතැම් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වෙළෙඳපොළෙහි පවත්නා මිල නිෂ්පාදකයන්ට හා සැපයුම්කරුවන්ට අවාසිදායක හා අසාධාරණ යැයි පෙනීයන අවස්ථාවලදී, ඔවුනට සහනයක් ලබා දෙනු පිණිස, රජය විසින් අවම මිලක් නිත්‍යානුකූලව නියම කිරීම අවම මිල වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

(ලකුණු 01යි)

- උදාහරණ: අවම වැටුප් නියම කිරීම;
කෘෂිකර්ම බෝග සඳහා සහතික මිල නියම කිරීම

(ලකුණු 01යි)

- ඇතැම් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වෙළෙඳපොළෙහි පවත්නා මිල ගැනුම්කරුවන්ට අවාසිදායක සහ අසාධාරණයැයි පෙනී යන අවස්ථාවලදී, රජය විසින් උපරිම මිලක් නිත්‍යානුකූලව නියම කිරීම උපරිම මිල වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

(ලකුණු 01යි)

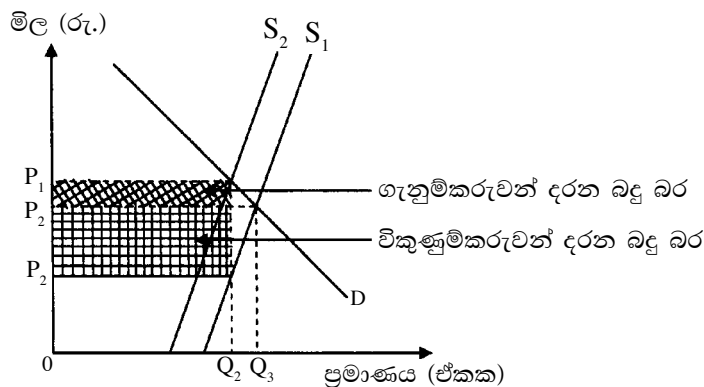
- උදාහරණ: අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා උපරිම මිල නියම කිරීම. (සහල්, පාන්, කිරි පිටි, LP ගැස් යනාදිය)
මගී බස් ප්‍රවාහන ගාස්තු නියම කිරීම.
උපරිම පොලී අනුපාතික නියම කිරීම.
උපරිම ගෙවල් කුලී නියම කිරීම.

(ලකුණු 01යි)

- (iv) - සැපයුමේ අනම්‍යතාවක් පවතින භාණ්ඩයක් මත විශේෂිත (ඒකක) බද්දක් පනවනු ලැබුවහොත් බදු බරින් වැඩි කොටසක් දරනු ලබන්නේ සැපයුම්කරුවා විසින් වන අතර, ගැනුම්කරුවා විසින් උසුලනු ලබන බදු බරෙහි ප්‍රමාණය සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා වේ.

(ලකුණු 02යි)

- ප්‍රස්තාර සටහන:

(ලකුණු 02යි)

(v) (අ)

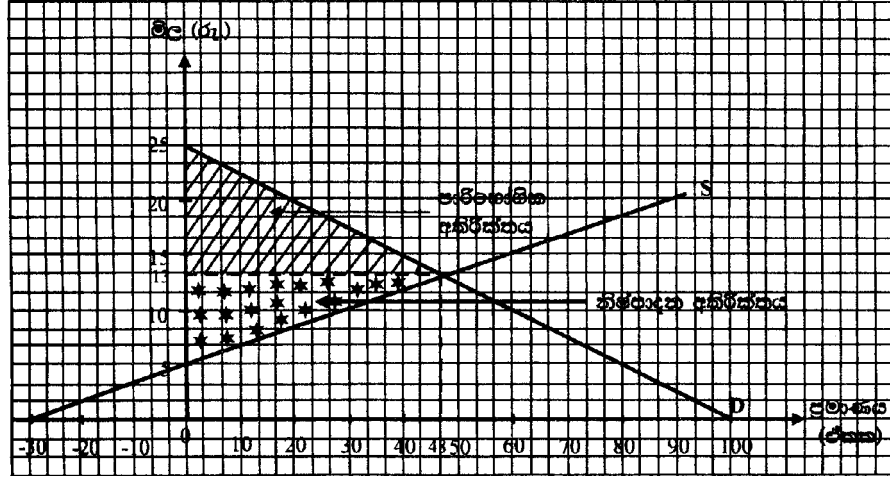
$$\begin{aligned}
 Q_d &= Q_s \\
 100 - 4P &= -30 + 6P \\
 100 + 30 &= 4P + 6P \\
 130 &= 10P \\
 \underline{13} &= \underline{P}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 Q_d &= 100 - 4P & Q_s &= -30 - 6P \\
 &= 100 - 4(13) & &= -30 + 6(13) \\
 &= 100 - 52 & &= -30 + 78 \\
 &= \underline{48} & &= \underline{48}
 \end{aligned}$$

PAPERMASTER.LK

(ලකුණු 02යි)

සමතුලිත ප්‍රස්තාරයක පෙන්වීම

(ලකුණු 02යි)

$$(අ) \text{ නිෂ්පාදක අතිරික්තය} = \frac{(\text{සමතුලිත මිල} - \text{අවම සැපයුම් මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$$

$$= \frac{(13 - 5) \times 48}{2} = \frac{384}{2} = \underline{\underline{192}}$$

$$\text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} = \frac{(\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \text{සමතුලිත මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$$

$$= \frac{(25 - 13) \times 48}{2} = \frac{576}{2} = \underline{\underline{288}}$$

නිෂ්පාදක අතිරික්තය හා පාරිභෝගික අතිරික්තය දැක්වෙන නිවැරදි ප්‍රස්තාරයට ලකුණු 01යි;
ගණනය කිරීමට ලකුණු 01යි

03 ප්‍රශ්නය

3. (i) සෘජු පිරිවැය සහ ආරෝපිත (වක්‍ර) පිරිවැය අතර වෙනස එක එකක් සඳහා උදාහරණය බැගින් දක්වමින් පෙන්වා දෙන්න. (ඔබගේ 04 හි)
- (ii) ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් ප්‍රාමාණික ලාභය පිරිවැයක් ලෙස සලකනු ලබන්නේ ඇයි? (ඔබගේ 04 හි)
- (iii) වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහයන්ගේ ස්වරූප හතර නම් කරන්න. (ඔබගේ 04 හි)
- (iv) ලාභ උපරිමනය කිරීමේ නීතිය යනු කවරක් ද? මිලගනුවෙක් වශයෙන් ක්‍රියා කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් එම නීතිය ප්‍රකාශ කළ හැක්කේ කෙසේ ද? (ඔබගේ 04 හි)
- (v) යම් දෙන ලද කෙටි කාලයක දී මිලගනුවෙකු වශයෙන් ක්‍රියා කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක්, නිමැවුම් ඒකක 20ක් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ යැයි සලකන්න. නිමැවුම් ඒකකයක වෙළෙඳපොළ මිල රු. 50ක් වන අතර නිමැවුම් ඒකක 20ක දී ආයතනයේ සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය රු. 60ක් ද, සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය රු. 40ක් ද වේ.
- (අ) මෙම කෙටි කාල පරිච්ඡේදය තුළ ආයතනයේ ලාභය හෝ අලාභය කොපමණ වේ ද? (ඔබගේ 02 හි)
- (ආ) ආයතනයේ මුළු ස්ථාවර පිරිවැය කොපමණ ද? (ඔබගේ 02 හි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (3) (i) - නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා ආයතනය විසින් පිටතින් මිල දී ගත් යෙදවුම් සඳහා වැය කරන මුදල් ප්‍රමාණය සෘජු පිරිවැය වේ. (ලකුණු 01යි)
- (විකල්ප පිළිතුරක් : සෘජු පිරිවැය යනු ආයතනය විසින් පිටතින් ලබා ගත් නිෂ්පාදන සම්පත්වල ආවස්ථික පිරිවැය වේ.)
- උදාහරණ : පිටතින් ලබාගත් ශ්‍රමය සඳහා කරනු ලබන වැටුප් ගෙවීම්;
පිටතින් මිල දී ගත් අමු ද්‍රව්‍ය, විදුලිය, ජලය, ඉන්ධන වැනි යෙදවුම් සඳහා කරනු ලබන ගෙවීම්. (ලකුණු 01යි)
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා යොදා ගැනෙන ආයතන සතු නිෂ්පාදන සම්පත්වල ආවස්ථික පිරිවැය ආරෝපිත (වක්‍ර) පිරිවැය වේ. (ලකුණු 01යි)
- උදාහරණ: කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයක් තමන්ගේ අරමුදල් ආයතනයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොදා ගැනීම නිසා එම අරමුදල් හොඳ ම විකල්ප භාවිතයකට යොමු කොට උපයාගත හැකිව තිබූ පොලී ආදායම අහිමි වීම ආරෝපිත පිරිවැයකි;
- ආයතනය තමන් සතු භූමිය හා ගොඩනැගිලි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා කැප කිරීම නිසා අහිමිවන බදු කුලී ආදායම්;
- ප්‍රාමාණික ලාභය. (ලකුණු 01යි)
- (ii) - කිසියම් ව්‍යවසායකයෙකු පවත්නා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි රඳවා තබා ගැනීම සඳහා එම ව්‍යවසායකයා අපේක්ෂා කරන අවම ගෙවීම ප්‍රාමාණික ලාභය ලෙස හැඳින්වේ. (ලකුණු 02යි)
- ව්‍යවසායකයෙකු ප්‍රාග්ධනය ඇතුළු විවිධ නිෂ්පාදන සම්පත් සංචල කරමින්, අවදානමක් දරමින් නිෂ්පාදන කාර්යයෙහි නියැලීමේ දී, එම ප්‍රයත්නයට සරිලන අවම ගෙවීමක් ඔහු අපේක්ෂා කරයි. පවත්නා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ එම අවම ගෙවීමෙන් ඔහුට උපයාගත නොහැකි වේ නම්, ඔහු තම ව්‍යවසායකත්වය එම ව්‍යාපාරයෙන් ඉවත් කර ගනී. එබැවින් ව්‍යවසායක කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු ගෙවීමක් වන නිසා, ප්‍රාමාණික ලාභය ආරෝපිත පිරිවැයකි. (ලකුණු 02යි)
- (iii) - පූර්ණ තරගය - ඒකාධිකාරී තරගය
- කතිපයාධිකාරය - ඒකාධිකාරය
- (එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 04 යි)

- (iv) - ලාභය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ නිෂ්පාදන ආයතනයක මුළු පිරිවැය (TC) ඉක්මවා ඇති මුළු අයභාරය (TR) ප්‍රමාණයයි. කිසියම් නිමැවුම් මට්ටමක දී ආන්තික අයභාරය (MR) එහි ආන්තික පිරිවැයට (MC) හරියට ම සමාන වුවහොත්, ඉන් අදහස් වන්නේ එම නිමැවුම් මට්ටම ලාභ උපරිම කරන නිමැවුම් මට්ටමක් බවය. මේ අනුව ලාභ උපරිමනය කිරීමේ නීතිය ලෙස හඳුන්වනුයේ $MR = MC$ කොන්දේසිය යි. නිමැවුම එම ලක්ෂ්‍යය කරා ළඟා වූ විට, ලාභයට තව දුරටත් එකතු වීමක් හෝ ලාභයෙන් කිසිවක් අඩු වීමක් හෝ සිදු නො වේ.

(ලකුණු 02යි)

- මිල ගනුවෙකු වශයෙන් කටයුතු කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක ආන්තික අයභාරය (MR) මිලට (P) සමාන වන බැවින්, එබඳු නිෂ්පාදන ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් ලාභ උපරිමනය කිරීමේ නීතිය $P = MC$ ලෙස දැක්විය හැකිය. මෙය අනිකුත් වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ට අදාළ නොවන පූර්ණ තරගකාරී හෙවත් මිල ගනුවෙකු වශයෙන් කටයුතු කරන නිෂ්පාදන ආයතනයකට පමණක් විශේෂිත වූ කොන්දේසියක් ලෙස දැක්වේ.

(ලකුණු 02යි)

- (v) (අ) ආයතනයේ ලාභය හෝ අලාභය:

$$\begin{aligned} \text{ලාභය හෝ අලාභය} &= \text{මුළු අයභාරය (P} \times \text{Q)} - \text{මුළු පිරිවැය (ATC} \times \text{Q)} \\ (50 \times 20) - (60 \times 20) &= 1,200 \\ \text{අලාභය} &= \underline{\underline{රු. 200}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 02යි)

- (ආ) මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC) = සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය (AFC) $\times$ නිමැවුම (Q)

$$\begin{aligned} \text{සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය (AFC)} &= \text{සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය (ATC)} - \text{සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC)} \\ &= 60 - 40 = 20 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC)} &= \text{සා. ස්ථාවර පිරිවැය (AFC)} \times \text{නිමැවුම (Q)} \\ &= 20 \times 20 = \underline{\underline{රුපි. 400}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 02යි)

(විකල්ප පිළිතුර:

$$\begin{aligned} \text{මුළු පිරිවැය (TC)} &= \text{සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය (AC)} \times \text{නිමැවුම (Q)} \\ &= 60 \times 20 = 1,200 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{මුළු විචල්‍ය පිරිවැය (TVC)} &= \text{සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC)} \times \text{නිමැවුම (Q)} \\ &= 40 \times 20 = \underline{\underline{800}} \end{aligned}$$

$$\text{මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC)} = 1,200 - 800 = 400$$

04 ප්‍රශ්නය

4. (i) කිසියම් රටක සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය මිනුම් කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන ප්‍රවේශ **තුන** කවරේ ද? එම ප්‍රවේශ තුනම සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ එකම අගයක් ලබා දෙන්නේ ඇයි? (ඔබුණු 04 හි)
- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ඉතුරුම්වල ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කවරේ ද? (ඔබුණු 04 හි)
- (iii) ජාතික ආදායම් සංඛ්‍යා ලේඛන ප්‍රයෝජනවත් වන්නේ කවර ආකාරයන්ගෙන් ද? (ඔබුණු 04 හි)
- (iv) එක්තරා කල්පිත ආර්ථිකයක් පිළිබඳ පහත සඳහන් දත්ත ඔබ වෙත දී ඇතැයි සලකන්න. (සියලු ම සංඛ්‍යා රුපියල් මිලියනවලිනි.)

අයිතමය	වටිනාකම	අයිතමය	වටිනාකම
දළ දේශීය පෞද්ගලික ආයෝජනය	70	ආණ්ඩුවෙන් කුඩුම්බ වෙත ලබාදෙන සංක්‍රාම	25
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම්	50	ආණ්ඩුවෙන් කුඩුම්බ වෙත කරනු ලබන පොලී ගෙවීම්	15
වෙළෙඳපොළ මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	400	විදේශවලින් ලැබෙන සාධක ආදායම්	7
ගෙවුම් තුලන ලේඛනයේ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය	-25	විදේශ වෙත කරනු ලබන සාධක ආදායම් ගෙවීම්	12
බදු	100	ශුද්ධ විදේශ වර්තන සංක්‍රාම	10

ඉහත තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.

- (අ) ශුද්ධ අපනයන (ඔබුණු 02 හි)
- (ආ) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (ඔබුණු 02 හි)
- (ඇ) වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම (ඔබුණු 02 හි)
- (ඊ) ආණ්ඩුවේ ඉතුරුම් (ඔබුණු 02 හි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

04. (i) - නිමැවුම් ප්‍රවේශය
- ආදායම් ප්‍රවේශය
- වියදම් ප්‍රවේශය

(ප්‍රවේශ තුනම සඳහන් කර ඇත්නම් ලකුණු 02යි; ප්‍රවේශ දෙකක් පමණක් සඳහන් කොට ඇත්නම් ලකුණු 01 ක් පමණි.)

- නිෂ්පාදන, ආදායම් හා වියදම් ප්‍රවේශ පිළිබිඹු කෙරෙනුයේ එක ම ක්‍රියාවලියක විවිධ පැතිකඩ තුනකි. නිෂ්පාදන ප්‍රවේශය ඔස්සේ මිනුම් කරනුයේ දෙන ලද වර්ෂය තුළ රට තුළ නිෂ්පාදනය කරන ලද සියලු ම අවසාන භාණ්ඩ හා සේවාවල වටිනාකම ය. ආදායම් ප්‍රවේශය ඔස්සේ මනිනු ලබන්නේ එම අවසාන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා දායක වූ නිෂ්පාදන සාධකවලට කරන ලද මුළු ගෙවීම් ප්‍රමාණයේ හෙවත් මුළු ආදායමේ වටිනාකමය. නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම අවශ්‍යයෙන් ම නිෂ්පාදනය බිහි කිරීම සඳහා යොදාගත් නිෂ්පාදන සම්පත්වල වටිනාකමට සමාන විය යුතු බැවින්, ආදායමේ වටිනාකමත් නිෂ්පාදනයේ වටිනාකමත් අනන්‍ය වේ. එසේම වියදම් ප්‍රවේශය ඔස්සේ මිනුම් කරනුයේ අවසාන භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කළ යුතු මුළු වියදමේ වටිනාකමයි. නිමැවුමේ වටිනාකම නිමැවුම මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණයට අවශ්‍යයෙන් ම සමාන විය යුතු බැවින්, නිමැවුම වටිනාකම සහ වියදමේ වටිනාකම ද එකිනෙකට සමාන විය යුතුය. මේ අනුව බලන විට නිමැවුම, ආදායම් හා වියදම් ප්‍රවේශ ලබා දෙනුයේ සමස්ත නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා එක ම වටිනාකමකි.

PAPERMASTER.LK

(ලකුණු 02යි)

- (ii) - දේශීය ඉතුරුම්
- පෞද්ගලික ඉතුරුම් (කුටුම්භ හා සමාගම්)
 - රජයේ ඉතුරුම්

- විදේශීය ඉතුරුම්
- විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම්
 - විදේශ ශුද්ධ පෞද්ගලික වර්තන සංක්‍රාම

(ලකුණු 02යි)

(දේශීය ඉතුරුම් සහ විදේශීය ඉතුරුම් යනුවෙන් පමණක් සඳහන් කොට ඇත්නම්
ලකුණ 01 ක් පමණි.)

(iii)- ආර්ථිකයේ කාර්ය සාධනය ඇගයීම.

- ආර්ථික වෘද්ධිය මැනීම.
- ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සැසඳීම.
- ආර්ථිකයේ ව්‍යුහමය ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම.
- මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය හා ශුභසාධනය තක්සේරු කිරීම.
- ආදායම්වල කාර්යාත්මක ව්‍යාප්තිය (වැටුප්, පොලී, බදු කුලී, ලාභ) හඳුනා ගැනීම.
- සාර්ව ආර්ථිකයේ ශ්‍රිතාත්මක සම්බන්ධතාව හඳුනා ගැනීම.
- ආර්ථික හා සමාජ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා සැලසුම්කරණය.
- ආර්ථිකයේ මුළු සම්පත් හා ඒවා උපයෝජනය කරන ආකාරය හඳුනා ගැනීම.
- සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම් පුරෝකථනය කිරීම.

(ඕනෑම කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 04 යි)

(iv) (අ) - ශුද්ධ අපනයන:

$$\left. \begin{array}{l} \text{ගෙවුම් තුලන ලේඛනයේ} \\ \text{ජංගම ගිණුමේ ශේෂය} \end{array} \right\} = \begin{array}{l} \text{ශුද්ධ අපනයන} + \text{විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම්} \\ \text{ශුද්ධ විදේශ වර්තන සංක්‍රාම} \end{array}$$

$$\text{ශුද්ධ අපනයන} = \text{ජංගම ගිණුමේ ශේෂය} - (\text{වි. ශු. සාධක ආදායම} + \text{ශු. වි. වර්තන සංක්‍රාම})$$

(ලකුණු 01යි)

$$= -25 - (7 - 12) - 10 = [-25 - (-5) - 10]$$

$$= \text{රුපියල් මිලියන } -30$$

(ලකුණු 01යි)

(ආ) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (C) = Y - (I + G + NX)

$$C = 400 - [70 + 50 + (30)]$$

$$C = 400 [70 + 50 + (-30)]$$

$$= 400 - 90 = \text{මිලියන } 310$$

(ලකුණු 01යි)

(ඉ) වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම :

$$= \text{ද. දේ. නිෂ්පාදිතය} + \text{විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම} + \text{ශුද්ධ විදේශ වර්තන සංක්‍රාම}$$

$$= 400 + (-5) + 10 = 405$$

$$= \underline{\underline{\text{රුපියල් මිලියන } 405}}$$

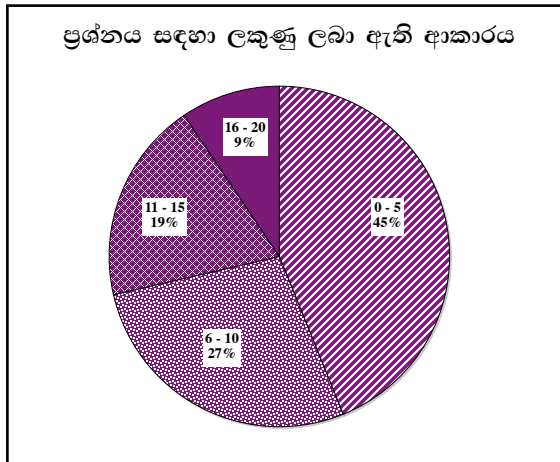
(ලකුණු 01යි)

(ඊ) ආණ්ඩුවේ ඉතුරුම් (S_G) :

$$\begin{aligned}
 S_G &= (T - Tr - ITN) - G \\
 &= (100 - 25 - 15) - 50 \\
 &= (60 - 50) = \underline{10}
 \end{aligned}$$

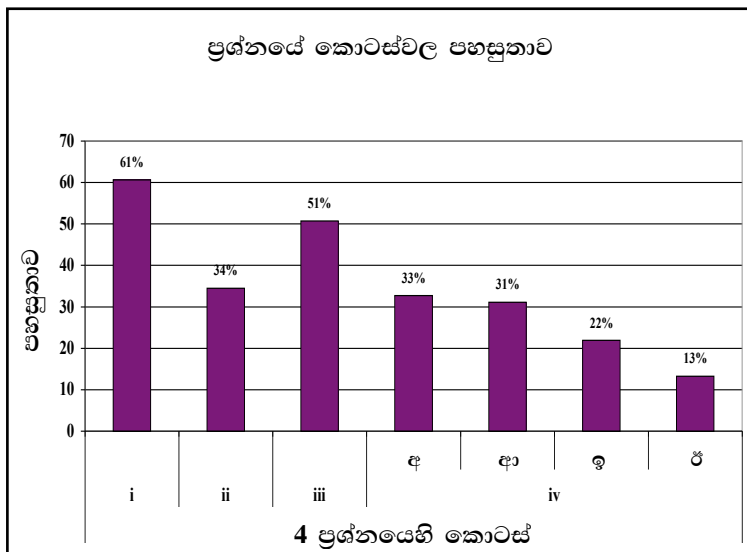
(ලකුණු 01යි)

04 වන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ සමස්ත නිරීක්ෂණ, නිගමන හා යෝජනා :

04 ප්‍රශ්නයට අයදුම්කරුවන්ගෙන් 22%ක් පමණ පිළිතුරු සපයා ඇත (ප්‍රස්තාරය 2). මෙම ප්‍රශ්නය සඳහා ලකුණු 20ක් හිමි වේ.

ඉන් ලකුණු 0 - 5 ප්‍රාන්තරයේ 45%ක් පමණ ද ලකුණු 6 - 10 ප්‍රාන්තරයේ 27%ක් පමණ ද ලකුණු 11 - 15 ප්‍රාන්තරයේ 19%ක් පමණ ද ලකුණු 16 - 20 ප්‍රාන්තරයේ 9%ක් පමණ ද ලකුණු ලබාගෙන ඇත.

මෙම ප්‍රශ්නයේ කොටස් 04ක් ඇත. පහසුතාව අඩු ම කොටස (iv)(ඊ) වී ඇති අතර, එහි පහසුතාව 13%කි. පහසුතාව වැඩි ම කොටස (i) වී ඇති අතර, එහි පහසුතාව 61%කි.

★ i කොටසෙහි පහසුතාව 61% කි. රටක සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය මිනුම් කිරීම සඳහා භාවිත වන ප්‍රවේශ විමසීමට ප්‍රශ්නය යොමු වී ඇති අතර අපේක්ෂකයින් යම් ප්‍රතිශතයක් ගැටලුව අවබෝධ කර ගැනීමේ දුෂ්කරතාවට මුහුණ දී ඇති බැවින් පහසුතාව සීමා වී ඇත. එබැවින් ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ ප්‍රවේශ විවිධ නම්වලින් හැඳින්වෙන බව ශිෂ්‍යයාට අවධාරණය කිරීම අවශ්‍ය වන අතර ප්‍රවේශ තුන මගින් ම එක ම දෙයක් මැනෙන බව තහවුරු වන පරිදි ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සංවිධානය කර ගත යුතුය.

05 ප්‍රශ්නය

5. (i) පහත දැක්වෙන සමාහාර පරිභෝජන ශ්‍රිතය සැලකිල්ලට ගන්න.

$$C = a + bY_d$$

මෙම සමීකරණයෙහි C වලින් මුළු පරිභෝජන වියදමත්, Y_d වලින් වැය කළ හැකි ජාතික ආදායම් මට්ටමත් අදහස් කෙරේ. a සහ b යන සංගුණක ඔබ අර්ථ දක්වන්නේ කෙසේ දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ඉකුණු 04 හි)

- (ii) සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටමක් යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ද? විවෘත ආර්ථිකයක ජාතික ආදායම් මට්ටමේ සමතුලිතතාව සඳහා අවශ්‍ය කරන කොන්දේසි කවරේ ද? (ඉකුණු 04 හි)
- (iii) ආවෘත ආර්ථිකයක සැලසුම් කළ ආයෝජනයට වඩා සැලසුම් කළ ඉතුරුම් ඉහළ අගයක පවතිනවා යැයි සලකන්න. මෙවැනි තත්ත්වයක දී ආර්ථිකය, සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටමක් තරා ළඟා වනුයේ කෙසේ දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ඉකුණු 04 හි)
- (iv) ආවෘත ආර්ථිකයකට අදාළ සාර්ව ආර්ථික දත්ත කිහිපයක් පහත දැක්වේ. (සියලු ම සංඛ්‍යා රුපියල් මිලියනවලිනි.)

පරිභෝජනය (C)	= 50 + 0.8 Y_d
ආයෝජනය (I)	= 120
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් (G)	= 100
බදු (T)	= 80
ආණ්ඩුවෙන් කුඩුම්බ වෙත ලබාදෙන සංක්‍රාම ($Tr.$)	= 55

- (අ) මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම නිර්ණය කරන්න. (ඉකුණු 02 හි)
- (ආ) ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් රු. මිලියන 200ක් දක්වා ඉහළ ගියහොත්, නව සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම කොපමණ ද? (ඉකුණු 02 හි)
- (ඇ) ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකයේ අගය කොපමණ ද? (ඉකුණු 02 හි)
- (ඊ) රුපියල් මිලියන 2 000ක ජාතික ආදායම් ඉලක්කයක් අත්කර ගැනීමට රජය අදහස් කරන්නේ නම්, ඒ සඳහා අවශ්‍ය කරන ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම්වල මුළු අගය කොපමණ ප්‍රමාණයක් විය යුතු ද? (ඉකුණු 02 හි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (5) (i) - පාරිභෝජන ශ්‍රිතයේ ' a ' සංගුණකය පෙන්නුම් කරනුයේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය කරන අවම පරිභෝජන වියදම් ප්‍රමාණය යි. එය පවත්නා ආදායම් මට්ටම සමඟ සම්බන්ධයක් නොදක්වයි. වර්තමාන ආදායම ශුන්‍ය අගයක් ගනු ලැබුවත්, ජීවිතය පවත්වා ගැනීම සඳහා මෙම අවම පරිභෝජන වියදම දැරිය යුතු වේ.

(ලකුණු 02යි)

[ඉහත පැහැදිලි කිරීම නොමැතිව ' a ' යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ ස්වායත්ත පරිභෝජන වියදම හෝ පරිභෝජන ශ්‍රිතයෙහි අන්තඃකණ්ඩය වශයෙන් සඳහන් කොට ඇත්නම් ලකුණු 01 ක් පමණක් ලබා දීම සුදුසු ය.]

- පරිභෝජන ශ්‍රිතයේ ' b ' සංගුණකය පෙන්නුම් කරනුයේ ආදායම වෙනස් වීම හා ආන්තික පරිභෝජන වියදමේ වෙනස්වීම අතර අනුපාතය යි. එනම් $\Delta C/\Delta Y$ වශයෙනි.

(ලකුණු 02යි)

[' b ' සංගුණකය පෙන්නුම් කරනුයේ පරිභෝජන ශ්‍රිතයේ බැවුම පමණක් සඳහන් කර ඇත්නම්, ලකුණු 01 ක් පමණක් ලබා දීම සුදුසු ය.]

- (ii) - කිසියම් ජාතික ආදායම් මට්ටමක් පවත්නා අගයේ සිට ඉහළට හෝ පහළට හෝ වෙනස් වීමට ප්‍රවණතාවක් නොදක්වන්නේ නම්, එම ජාතික ආදායම් මට්ටම සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටමක් ලෙස සැලකේ.

(ලකුණු 02යි)

$$Y = E$$

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

(ලකුණු 01යි)

$$W = J$$

$$S + T + M = I + G + X$$

(ලකුණු 01යි)

- (iii) - ආවෘත ආර්ථිකයක, සැලසුම් කළ ආයෝජනයට වඩා, සැලසුම් කළ ඉතුරුම් ඉහළ අගයක් ගන්නා විට, (එනම් $S > I$) ආර්ථිකයේ සැලසුම් කළ සමාහාර වියදම (E) සමාහාර නිමැවුමට (Y) වඩා අඩු අගයක් ගනී. එනම් $Y > E$ වශයෙනි. මෙය අසමතුලිත තත්ත්වයක් වන බැවින්, එයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් අඩු වූ සමාහාර වියදමට ගැළපෙන අයුරින් නිමැවුම් මට්ටම ද සංකෝචනය වනු ඇත.

(ලකුණු 02යි)

- සමාහාර වියදමට වඩා සමාහාර නිමැවුම විශාල වූ විට, තොග සමුච්චනය විමක් හට ගනී. ආයතනය විසින් සැලසුම් කළ ප්‍රමාණය ඉක්මවා තොග සමුච්චනය වන විට, නිෂ්පාදන ආයතන නිමැවුම සංකෝචනය කරමින්, තොග සැලසුම් කළ මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට උත්සාහ කරයි. සැලසුම් කළ ඉතුරුම් ප්‍රමාණයට සැලසුම් කළ ආයෝජනය සමාන වන තුරු, නිමැවුම සංකෝචනය වීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු වන අතර, ඉතුරුම්, ආයෝජන සමාන වූ විට ($S = I$), ආදායම් මට්ටම යළිත් සමතුලිත වනු ලැබේ. එහි දී සැලසුම් නො කළ තොග වෙනස්වීම් දක්නට නො ලැබෙන අතර, සමාහාර නිමැවුම සමාහාර වියදමට සමාන වෙමින් සමතුලිත මට්ටමේ පවතී.

(ලකුණු 02යි)

- (iv)(අ) සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම

$$Y = C + I + G$$

$$Y = 50 + 0.8Y_d + 120 + 100$$

$$Y = 50 + 0.8(Y - T + Tr) + 220$$

$$Y = 50 + 0.8(Y - 80 + 55) + 220$$

$$Y = 50 + 0.8Y - 64 + 44 + 220$$

$$Y = 270 + 0.8Y - 20$$

$$Y = 250 + 0.8Y$$

$$Y - 0.8Y = 250$$

$$0.2Y = 250$$

$$Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 1250}}$$

(ලකුණු 01යි)

- (ආ) ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් මිලියන 200 දක්වා ඉහළ ගිය විට නව සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම:

$$Y = 50 + 0.8Y_d + 120 + 200$$

$$Y = 50 + 0.8(Y - 80 + 55) + 320$$

$$= 50 + 0.8Y - 64 + 44 + 320$$

$$= 350 + 0.8Y$$

$$Y - 0.8Y = 350$$

$$0.2Y = 350$$

$$Y = \underline{\underline{රු. මිලියන 1,750}}$$

(ලකුණු 01යි)

(ලකුණු 01යි)

[විකල්ප පිළිතුර:

$$K_G = \frac{1}{1-b} = \frac{1}{1-0.8} = 5 \text{ (ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය)}$$

$$\Delta G = 100 \longrightarrow \Delta Y = 100 \times 5 = 500$$

$$\text{නව සමතුලිත ජාතික ආදායම} = 1,250 + 500 = 1750]$$

(ඉ) - ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය

$$K_G = \frac{1}{1-MPC} = \frac{1}{1-0.8} = \frac{1}{0.2} = 5$$

(ලකුණු 02යි)

(ඊ) රුපියල් මිලියන 2,000 ජාතික ආදායම් ඉලක්කයක් අත්කර ගැනීමට අවශ්‍ය කරන ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම්වල මුළු වටිනාකම:

$$\text{වර්තමාන ආදායම් මට්ටම} = 1,750$$

$$\text{ඉලක්ක ආදායම් මට්ටම} = 2,000$$

$$\text{ආදායම වැඩිකළ යුතු ප්‍රමාණය (\Delta Y)} = 2,000 - 1,750 = 250$$

$$\text{ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය} = 5$$

$$\text{ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය 5ක් වේ නම් ආදායම 250 කින් ඉහළ නැංවීමට}$$

$$\text{අවශ්‍ය කරන අතිරේක වියදම (\Delta G)} = \frac{(\Delta Y)}{K_G} = \Delta G = \frac{250}{5} = 50$$

$$\text{අවශ්‍ය කරන ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම්වල මුළු අගය} = 200 + 50 = 250$$

$$= \underline{\underline{\text{රුපියල් මිලියන 250}}}$$

(ලකුණු 02යි)

[විකල්ප පිළිතුර:

$$Y = C + I + G$$

$$2,000 = 50 + 0.8Y_d + 120 + G$$

(ලකුණු 01යි)

$$2,000 = 50 + 0.8(Y - T + Tr) + 120 + G$$

$$2,000 = 50 + 0.8(Y - 80 + 55) + 120 + G$$

$$2,000 = 50 + 0.8Y - 64 + 44 + 120 + G$$

$$2,000 = 150 + 0.8(2,000) + G$$

$$2,000 = 150 + 16,00 + G$$

$$2,000 - 1,750 = G$$

$$250 = G]$$

PAPERMASTER.LK

“ආ” උප කොටස

06 ප්‍රශ්නය

(මෙම කොටසෙන් ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

6. (i) ‘මුදල්’ නිර්වචනය කොට, භාණ්ඩ හුවමාරු (බාටර්) ක්‍රමයක දක්නට ලැබුණු දූෂකරණ ඉවත් කරලීමට මුදල් සමත් වී ඇත්තේ කෙසේ දැයි සැකෙවින් විස්තර කරන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (ii) ණයපත් මුදල් නොවන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ඔබගේ 02 ලකුණු)
- (iii) ආර්ථිකයක මුදලට ඇති ඉල්ලුම තීරණය කරන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් නම් කොට, එම විචල්‍යයන් මුදල් ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේ දැයි සැකෙවින් පැහැදිලි කරන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (iv) ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනය සහ පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමනය අතර වෙනස ඔබ පෙන්වා දෙන්නේ කෙසේ ද? යෝග්‍ය ප්‍රස්තාර සටහන් භාවිත කරමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ඔබගේ 04 ලකුණු)
- (v) වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි, ඉතා ඉහළ මට්ටමේ අධි ද්‍රවශීලතාවක් දක්නට ලැබෙන්නේ ඇයි? බැංකු පද්ධතියේ අධි ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග කවරේ ද? (ඔබගේ 06 ලකුණු)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (6) (i) - භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු කිරීමේ දී ගෙවීම් මාධ්‍යයක් වශයෙන් පොදුවේ පිළිගන්නා වූ ඕනෑම දෙයක් මුදල් වශයෙන් සලකනු ලැබේ. (ලකුණු 02යි)
 - සෘජු හුවමාරුව පදනම් කරගත් ගනුදෙනු ක්‍රමයක් හෙවත් බාටර් ක්‍රමයක් තුළ, හුවමාරුවක් සිදු වීමට නම් හුවමාරුවට සහභාගිවන දෙපාර්ශ්වයේ අවශ්‍යතා අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් එකිනෙකට ගැළපිය යුතු වීම. වුවමනා පිළිබඳ ද්වික සම්පාතය නමින් හඳුන්වනු ලබන මෙම කොන්දේසිය අත්කර ගැනීම අනිශ්චිත ම දුෂකර වේ. (ලකුණු 01යි)
 - ප්‍රවාහන අපහසුතා (දුර බැහැර ප්‍රදේශ සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී භාණ්ඩ රැගෙන ඒම ඉතා දුෂකර වීම.)
 - ගබඩා කර තැබීමේ අපහසුතාව.
 - හුවමාරුව සඳහා එකඟතාවකට ඒමට විශාල කාලයක් ගත වීම.
 - කුඩා කොටස් වශයෙන් බෙදා හුවමාරු කර ගැනීමේ අපහසුතාව. (ඕනෑම කරුණකට ලකුණු 01යි)
- (ii) - ණය පත් මුදල් ලෙස නොසැලකෙනුයේ මුදලේ තිබිය යුතු ප්‍රධාන ගුණාංග ණයපත්වල දක්නට නො ලැබෙන බැවිනි. ණයපත් වටිනාකම් සන්නිධියක් වශයෙන් ක්‍රියා නො කරන අතර, තාවකාලික හුවමාරු මාධ්‍යයක් වශයෙන් පමණක් කටයුතු කරයි. (ලකුණු 01යි)
 - ණයපත් වූ කලී කිසියම් සමාගමකින් හෝ මූල්‍ය ආයතනයකින්, හෝ කෙටි කාලීන ණය මුදලක් ලබා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙළකි. කෙටි කාලීන හුවමාරු මාධ්‍යයක් එමඟින් සැපයුන ද, ණයපත් ගිණුම පියවීමේ දී, හුවමාරු මාධ්‍යයක් වශයෙන් මුදල් යොදා ගැනීමට ණයපත් හිමියාට සිදු වේ. ගනුදෙනුව සම්පූර්ණ වන්නේ මුදල්වලින් ණයපත් ගිණුම පිය වූ පසුව ය. (ලකුණු 01යි)
- (iii)- මූර්ත ආදායම
 - පොලී අනුපාතිකය
 - මිල මට්ටම
 - අපේක්ෂිත උද්ධමන අනුපාතිකය(ඕනෑම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02යි)

PAPERMASTER.LK

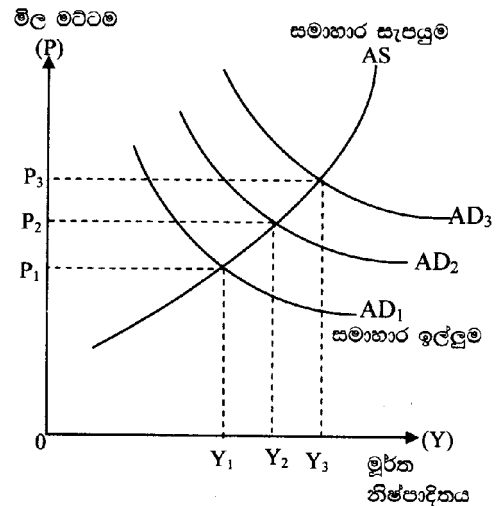
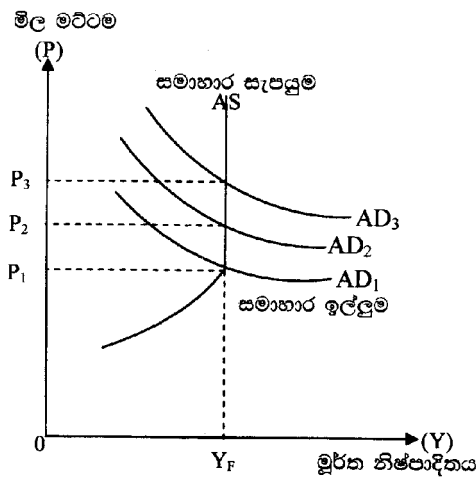
- ගනුදෙනු ප්‍රමාණය තීරණය කෙරෙන ඉතා වැදගත් සාධකයක් වන්නේ මූර්ත ආදායමේ ප්‍රමාණයයි. මූර්ත ආදායම ඉහළ යන විට ගනුදෙනු කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් මුදල් ශේෂ සඳහා කරනු ලබන ඉල්ලුම ද, ඉහළ යයි.
- පොලී අනුපාතිකය මුදල් ශේෂ ලඟ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය පෙන්නුම් කරයි. පොලී අනුපාතික ඉහළ යන විට, මුදල් ශේෂ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය අධික ය. එබැවින් මුදල් සඳහා කරන ඉල්ලුම අඩු කරන අතර, ඒ වෙනුවට විකල්ප වත්කම්වල ආයෝජනය කෙරේ.
- පොලී අනුපාතිකය සමපේක්ෂණය ඔස්සේ මුදල් ශේෂ සඳහා කරන ඉල්ලුමට ද, බලපායි. පොලී අනුපාතිකය අනාගතයේ දී පහළ වැටෙතියි අපේක්ෂා කෙරේ නම්, එමඟින් ඇතිවිය හැකි ප්‍රාග්ධන වාසි ලබා ගැනීම සඳහා මුදල් ශේෂ සඳහා ඉල්ලුම අඩුකොට පිළිනපත්වල ආයෝජනය වැඩි කරගනු ඇත.
- මිල මට්ටම ඉහළ යන විට ගනුදෙනුවල වටිනාකම ඉහළ යන බැවින් වැඩි වැඩියෙන් මුදල් ශේෂ ලඟ තබා ගැනීමට සිදු වනු ඇත.
- අනාගත උද්ධමන අනුපාතිකය ඉහළ යතියි අපේක්ෂා කෙරේ නම් මුදල් ශේෂවල මූර්ත අගය අඩු විය හැකි බැවින් මුදල් ශේෂ ලඟ තබා ගැනීමට ඇති ඉල්ලුම අඩු විය හැකි ය. මුදල් වෙනුවට මූර්ත වත්කම් ඉල්ලුම් කිරීමට නැඹුරු වනු ඇත.

(ඕනෑම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02යි)

- (iv)- සමාහාර සැපයුමට සාපේක්ෂව සමාහාර ඉල්ලුම ඉහළ යාම නිසා, භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ගණන් ඉහළ යාම මඟින් පොදු මිල මට්ටමෙහි හට ගන්නා අඛණ්ඩ ඉහළ යාම, ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනය ලෙස හැඳින්වේ.

(ලකුණු 01යි)

- ප්‍රස්තාරික නිරූපණය:

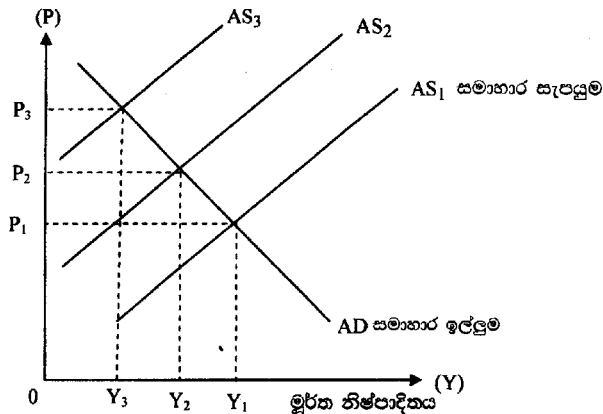

(නිවැරදි රූප සටහනකට ලකුණු 01යි)

- පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු උද්ධමන ප්‍රවේශයෙන් දැක්වෙන්නේ, යෙදවුම් මිල හෙවත් නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යාම නිසා සමාහාර සැපයුම අඩු වීමෙන් භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ඉහළ යාම මඟින් පොදු මිල මට්ටමේ අඛණ්ඩ ඉහළ යාමක් හට ගත හැකි බව ය.

ප්‍රස්තාරික නිරූපණය: පිරිවැයෙන් තල්ලුවුණු උද්ධමනය

මිල වේටම

(නිවැරදි රූප සටහනකට ලකුණු 01යි)

(v) දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි අධි ද්‍රවශීලතාවක් දක්නට ලැබීමට හේතු:

- මහ බැංකුව විසින් දේශීය/විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළින් විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම ඉහළ යාම.
- මහ බැංකුව බලපත්‍රලාභී බැංකු (ලංකා බැංකුව හා ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව) සමඟ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට (SWAP arrangements) එළැඹීම මඟින් එම බැංකුව විසින් ලබා ගත් විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගැනීම.
- පෞද්ගලික අංශය විසින් සාංගමික ණයකර හා කොටස්, විදේශ ආයෝජකයන් නිකුත් කිරීම තුළින් උපයාගත් විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගැනීම.
- මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්‍ර මිල දී ගැනීම.
- මහ බැංකුවේ ලාභයෙන් කොටසක් රජයට ලබා දීම.
- 2013 ජූලි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මහ බැංකුවේ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක් 2 කින් පහළ හෙළීම.
- බැංකු පද්ධතිය වෙතින් පෞද්ගලික අංශය ලබා ගත් ණය පහළ වැටීම.

(ඕනෑම කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 03යි)

අධි ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියා මාර්ග:

- දෛනික විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම.
- විවිට වෙළෙඳපොළ කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැකි මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය ප්‍රමාණවත් නො වූ හෙයින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා අනිකුත් ආයතනවලින් (උදා: සේවක අර්ථසාධක අරමුදල) ණයට ගත් සුරැකුම්පත් යොදා ගැනීම.
- නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම (SDF) හඳුන්වා දීම.
- කාලීන ප්‍රති මිල දී ගැනීම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම.
- වාණිජ බැංකු සතු අධි ද්‍රවශීලතාව ණය ලබා දීම් ඔස්සේ පෞද්ගලික අංශයට යොමු කිරීම් වස් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතික යටතේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශ වීමේ ඉඩකඩ සීමා කිරීම (මසකට 3 වරක් පමණි.)

(ඕනෑම කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 03යි)

PAPERMASTER.LK

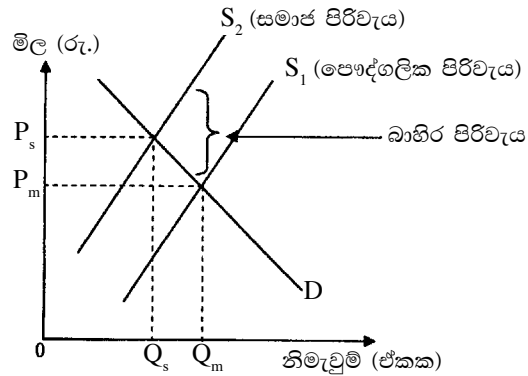
07 ප්‍රශ්නය

7. (i) 'ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩ' සහ 'ශුභසාධන භාණ්ඩ' අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (ii) කිසියම් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී බාහිර පිරිවැය හටගන්නා අවස්ථාවක, සම්පත් කාර්යක්ෂමව බෙදා වෙන්කරලීමෙහි ලා වෙළෙඳපොළ ක්‍රමය අසමත් වන්නේ ඇයි දැයි යෝග්‍ය ප්‍රස්තාර සටහනක් උපයෝගී කර ගනිමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05 යි)
- (iii) සමානුපාතික බද්ද, අනුක්‍රම බද්ද සහ ප්‍රතික්‍රම බද්ද නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 03 යි)
- (iv) 'බදු අය කිරීමේ අධිබර' (excess burden of taxation) යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් ද? කිසියම් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදනයන් මත ඒකක බද්දක් පනවනු ලැබුවහොත් හටගනු ලබන 'අධි බදු බර' ප්‍රස්තාර සටහනක් ඇසුරෙන් පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 05 යි)
- (v) "ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ණය, ආණ්ඩුවේ අයහාරය සමග සංසන්දනය කිරීමේ දී වඩාත් කනස්සලකාරී ස්වරූපයක් පෙන්වුම් කරයි." මෙම ප්‍රකාශය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 03 යි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (07) (i) - ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක පරිභෝජනය සීමා කළ නොහැක. එබඳු භාණ්ඩයක් සැපයූ විට එම භාණ්ඩයෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පරිභෝජකයන් අතර සීමා කළ හැකි නො වේ. පොදු භාණ්ඩවල දක්නට ඇත්තේ සාමූහික පරිභෝජන ලක්ෂණයයි. (ලකුණු 04යි)
- ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක පරිභෝජනයේ තරගකාරීත්වයක් දක්නට නොමැත. එක් පුද්ගලයෙක් විසින් කරනු ලබන පරිභෝජනය නිසා තවත් පුද්ගලයෙකුට එම භාණ්ඩයෙන් සැපයෙන ප්‍රමාණයෙහි අඩුවක් හට නො ගනී. (ලකුණු 04යි)
- ශුභසාධන භාණ්ඩයක් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ කිසියම් භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් පරිභෝජනය කිරීමේ දී, එම පරිභෝජනයේ ප්‍රතිලාභය එම භාණ්ඩය පරිභෝජනය කළ පුද්ගලයාට මෙන් ම, තවත් බාහිර පාර්ශ්වයන්ට හානි විදිය හැකි වීම ය. එබඳු භාණ්ඩයක පරිභෝජනයේ සමාජ ප්‍රතිලාභ එහි පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ ඉක්මවා යයි.
- ශුභසාධන භාණ්ඩ, වෙළෙඳපොළ මගින් සැපයෙන විට එම භාණ්ඩ උග්‍ර පරිභෝජනයකට පාත්‍ර වීමේ නැඹුරුවක් පවතී.
උදා :- අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සේවා (ලකුණු 02යි)
- (ii) - නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී බාහිර පිරිවැය හට ගන්නා විට, සම්පත් කාර්යක්ෂමව බෙදා වෙන්කර ලීමේ ලා වෙළෙඳපොළ ක්‍රමය අසමත් වන්නේ වෙළෙඳපොළ තුළ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට බාහිර පිරිවැය ඇතුළත් කර නො ගන්නා බැවිනි.
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී බාහිර පිරිවැය හට ගන්නා විට, නිෂ්පාදනයේ සමාජ පිරිවැය, පෞද්ගලික පිරිවැය ඉක්මවා යයි. එහෙත් වෙළෙඳපොළ තුළ තීරණ ගනු ලබන්නේ පෞද්ගලික පිරිවැය සහ පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභය පමණක් සැලකිල්ලට ගනිමිනි.
- බාහිර පිරිවැය සැලකිල්ලට නො ගත් විට, නිෂ්පාදනයේ සැබෑ පිරිවැය උග්‍ර තක්සේරුවට ලක්වන අතර, වෙළෙඳපොළ තුළ තීරණය වන සමතුලිත නිමැවුම සමාජයීය වශයෙන් ප්‍රශස්ත නිමැවුම මට්ටම ඉක්මවා යනු ඇත. එහි දී හිඟ සම්පත් අධි පරිභෝජනයට ලක් වේ. එබැවින් එය අකාර්යක්ෂම ලෙස සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමක් පෙන්වුම් කරයි. (ලකුණු 03යි)

- යෝග්‍ය ප්‍රස්තාර සටහන :

බාහිර පිරිවැය සැලකිල්ලට නොගත් විට, වෙළෙඳපොළේ සමතුලිත නිමැවුම Q_m වන අතර, බාහිර පිරිවැය සැලකිල්ලට ගත් විට සමාජයේ වශයෙන් ප්‍රශස්ත නිමැවුම් මට්ටම විය යුත්තේ Q_s ය. (නිවැරදි ප්‍රස්ථාරයට ලකුණු 02යි)

- (iii)- සමානුපාතික බද්ද : බදු පදනම විශාල වීමත් සමඟ අය කරනු ලබන බදු අනුපාතිකය නොවෙනස්ව පවතින්නේ නම් එය සමානුපාතික බද්දක් වේ. ආදායමෙන් ස්ථාවර ප්‍රතිශතයක් බදු වශයෙන් අය කෙරේ. (ලකුණු 01යි)

- අනුක්‍රම බද්ද : බදු පදනම විශාල වීමත් සමඟ අය කරනු ලබන බදු අනුපාතිකයන් ක්‍රමයෙන් ඉහළ නැගී නම් එය අනුක්‍රම බද්දක් ලෙස හැඳින්වේ. ආර්ථික වශයෙන් වඩා ශක්තිමත් අය, ශක්තියෙන් අඩු අයට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයක් බදු වශයෙන් ගෙවති. (ලකුණු 01යි)

- ප්‍රතික්‍රම බද්ද : බදු පදනම විශාල වීමත් සමඟ අය කරනු ලබන බදු අනුපාතිකය ක්‍රමයෙන් පහළ වැටේ නම් එය ප්‍රතික්‍රම බද්දක් ලෙස සැලකේ. ආදායම ඉහළ යන විට බදු ප්‍රතිශතය පහළ වැටුනත්, නිරපේක්ෂ බදු මුදල ඉහළ යාමට පිළිවන. (ලකුණු 01යි)

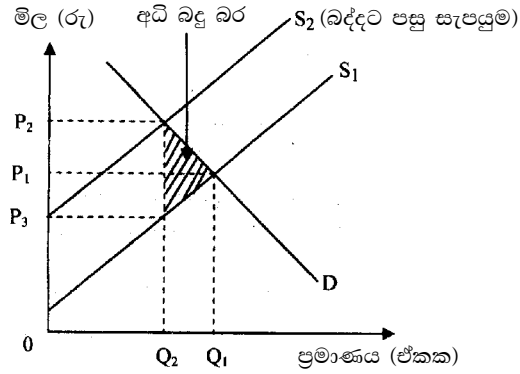
- (iv)- බද්දක් පැනවීම නිසා වෙළෙඳපොළ තුළ කුටුම්භ හා නිෂ්පාදන ආයතනවල තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විකෘති වීම මගින්, බද්ද නිසා දැරීමට සිදුවන මූල්‍යමය බදු බරට අමතරව, තවත් අතිරේක බදු බරක් ආර්ථිකය මත පතිත වේ නම් එය බදු අය කිරීමේ අධිබර ලෙස හැඳින්වේ.

- බද්දේ බලපෑම නිසා නිෂ්පාදන ආයතනය සහ කුටුම්භ විසින් නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය පිළිබඳව කරනු ලබන තේරීම් වෙනස් කිරීමට සිදු වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් භාණ්ඩයක් මත බද්දක් පැන වූ පසු භාණ්ඩයේ මිල ඉහළ යන බැවින්, කුටුම්භ විසින් මිල දී ගනු ලබන ප්‍රමාණය සහ ආයතන නිපදවනු ලබන ප්‍රමාණය අඩු විය හැකිය. ශ්‍රම ආදායම් මත බදු පැන වූ විට, සපයනු ලබන ශ්‍රම ප්‍රමාණය වෙනස් කිරීමට නැඹුරුවක් පවතී.
- බදු ගැනීම නිසා මෙලෙස තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විකෘති වීමෙන් නිෂ්පාදකයන්ට හා පාරිභෝගිකයන්ට අහිමිවන ආර්ථික අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය අධි බදු බර ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය එය මූල්‍යමය බදු බරට අමතරව හට ගන්නා අතිරේක බදු බරකි.

(ලකුණු 03යි)

PAPERMASTER.LK

- අධි බදු බර ප්‍රස්තාර සටහනක් ඇසුරින් පෙන්වීම.

(නිවැරදි ප්‍රස්තාරයට ලකුණු 01යි)

- (iv)- ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ණය බරෙහි විශාලත්වය බොහෝ විට පෙන්නුම් කරනු ලබන්නේ ද.දේ. නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙනි. ණය බරෙහි සැබෑ තත්ත්වය එමඟින් නිවැරදිව නිරූපණය නො වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් පහත දත්ත දැක්විය හැකිය. මුළු ණය ද.දේ නිෂ්පාදිතය ප්‍රතිශතයක් ලෙස:

2010 - 81.9%	2011 - 78.5%
2012 - 79.2%	2013 - 78.3%

මෙම දත්ත දෙස බැලූ විට සතුටුදායක ප්‍රවණතාවක් ඇතැයි කිසිවෙකුට නිගමනය කිරීමට පිළිවන.

- එහෙත් සැබැවින් ම ශ්‍රී ලංකාව ඉතා බරපතල අන්දමින් ණය බර ප්‍රශ්නයෙන් පීඩනයට පත්ව සිටී. එහි බරපතල බව නිවැරදිව අවබෝධ කර ගත හැක්කේ ණය පරිමාව ද.දේ. නිෂ්පාදිතය සමඟ සැසඳීමෙන් නො ව ආර්ථිකයේ ණය සේවාකරණ ධාරිතාව පෙන්නුම් කරන රාජ්‍ය අයභාරයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ගත් විට ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතී.

2011 - 530%	2013 - 597%
2012 - 571%	2014 - 618%

- ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රාජ්‍ය අයභාරයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ගත් විට ද දැකිය හැක්කේ දැඩි කනස්සලකාරී ස්වභාවයකි. 2013 වර්ෂයේ දී ණය සේවාකරණ ගාස්තු මුළු රාජ්‍ය අයභාරයෙන් 102.2% ක් විය. මෙය ඉතා බරපතල තත්ත්වයකි. රජයේ අනිකුත් වියදම් පියවා ගැනීම කෙසේ වෙතත්, ණය ආපසු ගෙවීමටත් ණය ලබා ගැනීමට සිදුව ඇති තත්ත්වයකි. ශ්‍රී ලංකාව දැනටමත් ණය පාෂයකට හසුව ඇති බව තහවුරු කරන්නකි. මෙම තත්ත්වය නිවැරදි කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග නොගත හොත් ණය ගෙවීම් පැහැර හැරීම් වැනි බරපතල අර්බුදකාරී තත්ත්වයකට ආර්ථිකය මුහුණ දිය හැකිය.

(ලකුණු 03යි)

08 ප්‍රශ්නය

8. (i) අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම ඔස්සේ රටවලට ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ කවරේ ද? (ඉකුණු 04 යි)
- (ii) වෙළෙඳ ආරක්ෂණවාදයට පක්ෂව ඉදිරිපත් කොට ඇති ප්‍රධාන ආර්ථික තර්ක සඳහන් කරන්න. (ඉකුණු 04 යි)
- (iii) රටක ජාත්‍යන්තර තරගකාරීත්වය නිර්ණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක කවරේ ද? (ඉකුණු 04 යි)
- (iv) එක්තරා කල්පිත ආර්ථිකයක ගෙවුම් තුලන ලේඛනයේ ජංගම ගිණුමට අදාළ ගනුදෙනුවල සාරාංශයක් පහත සඳහන් වගුවේ දැක්වේ. (සියලු ම සංඛ්‍යා රුපියල් මිලියනවලින්.)

අයිතමය	බැර	හර	අයිතමය	බැර	හර
වෙළෙඳ භාණ්ඩ	800	1200	මුහුදු ප්‍රවාහන	180	150
සේවක වැටුප්	5	10	පොලී ආදායම්	-	35
මූල්‍ය සේවා	25	30	සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ	285	50
ලාභාංශ	10	70	සංචාරක	140	100
ගුවන් ප්‍රවාහන	100	60	විදුලි සංදේශ සේවා	75	30
ආණ්ඩුවේ සංක්‍රාම	15	-	මූල්‍ය නොවන රත්‍රන්	5	55

ඉහත දත්ත ඇසුරෙන් පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.

- (අ) වෙළෙඳ ශේෂය (ඉකුණු 01 යි)
- (ආ) භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය (ඉකුණු 01 යි)
- (ඉ) ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය (ඉකුණු 01 යි)
- (ඊ) ද්විතීයික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය (ඉකුණු 01 යි)
- (v) පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් යටතේ, පහත සඳහන් දේශීය සාධක විනිමය අනුපාතිකය තෙරෙහි බලපානුයේ කවර ආකාරයන්ගෙන් දැයි පැහැදිලි කරන්න.
- (අ) මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ඉහළ නැගීමක් (ඉකුණු 02 යි)
- (ආ) උද්ධමන අනුපාතිකයේ පහළ වැටීමක් (ඉකුණු 02 යි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (08) (i) - විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය කළ ක්ෂේත්‍රයන්හි නිෂ්පාදනය සිදුවන විට ඵලදායීතාව ඉහළ නගින අතර, එය ආර්ථික වෘද්ධිය වේගවත් කර ගැනීමටත්, ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නංවා ගැනීමටත් ඉවහල් වේ.
- ගෝලීය තරගකාරීත්වය සහ අඩු පිරිවැයට ආනයනය කිරීමට හැකි වීම නිසා උද්ධමන පීඩන ඇතිවීමට ඇති හැකියාව බෙහෙවින් අඩු වේ.
 - විවෘත ආර්ථිකයක් ඔස්සේ තාක්ෂණය දියුණු වීමටත්, නව්‍යතා ප්‍රවර්ධනයටත් නව අදහස් හා ආකල්ප රට තුළට ප්‍රවේශ වීමටත් අවස්ථාව උදාවේ.
 - අපනයනානිමුඛ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ සේවා නියුක්ත වූවන්ට ඉහළ වැටුප් හා ආදායම් ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසේ.
 - විදේශ වෙළෙඳාම මත පනවන බදු නිසා රාජ්‍ය අයහාරය පුළුල් වේ.
 - රට තුළ නිපදවිය නොහැකි භාණ්ඩ පරිභෝජනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ.
 - විදේශ ආයෝජන ආකර්ශණීය කර ගැනීමට ද, අනුබලයක් සැපයේ.

(මිනැම කරුණු හතරකට ලකුණු 04යි)

PAPERMASTER.LK

(ii) ආරක්ෂණවාදයට පක්ෂ ආර්ථික තර්ක

- ලදරු කර්මාන්ත ආරක්ෂාකර ගැනීම.
- ප්‍රපතනය වළක්වා ගැනීම.
- උපාය මාර්ගික වැදගත්කමක් උසුලන නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර ආරක්ෂාකර ගැනීම.
- සේවා නියුක්තිය ආරක්ෂාකර ගැනීම.
- දේශීය ආර්ථිකය විවිධාංගීකරණය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව.
- ආණ්ඩුවේ අයහාර මූලාශ්‍රයක් වීම.
- ගෙවුම් ශේෂය ශක්තිමත්කර ගැනීම.
- ස්වයංපෝෂිත දේශීය ආර්ථිකයක් ගොඩනංවා ගැනීම.

(ඕනෑම කරුණු හතරකට ලකුණු 04යි)

(iii) - එලදායීතාව.

- සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව.
- යටිතල පහසුකම්.
- පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා කෙරෙන ආයෝජන.
- බදු ව්‍යුහය.
- විනිමය අනුපාතයේ ස්ථාවරත්වය.
- නිපුණතා පාදක අධ්‍යාපන ක්‍රමය.
- ව්‍යාපාර කිරීමේ පිරිවැය (Cost of Doing Business)
 - නියාමන ක්‍රමයේ ස්වභාවය
 - ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ හිමිකම් සුරක්ෂිත වීම.
 - රාජ්‍ය පරිපාලනයේ කාර්යක්ෂමතාව.
 - පෞද්ගලික දේපොළ හිමිකම් සුරක්ෂිතවීම.
 - නීතියේ ආධිපත්‍යය.
 - යහපාලනය.

(එක් කරුණකට ලකුණු 02 බැගින් ඕනෑම කරුණු දෙකකට ලකුණු 04යි)

(iv) (අ) වෙළෙඳ ශේෂය $=$ වෙළෙඳ භාණ්ඩ + මූල්‍ය නොවන රනුන්

$$= (800 - 1,200) + (5 - 55)$$
$$= -400 + (-50)$$
$$= -450$$
$$= \underline{\underline{\text{රු. මිලියන } -450}}$$

(ලකුණු 01යි)

(ආ) භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය:

$$\text{භාණ්ඩ} + \text{සේවා} = -450 + \text{සේවා}$$

$$\text{සේවා} = \text{මුහුදු ප්‍රවාහන} + \text{ගුවන් ප්‍රවාහනය} + \text{සංචාරක} + \text{මූල්‍ය සේවා} + \text{විදුලි සංදේශ සේවා}$$

$$\text{සේවා} = [30 + 40 + 40 + (-5) + 45] = 150$$

$$\text{භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය} = -450 + 150 = -300$$

(ලකුණු 01යි)

(ඉ) ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය:

$$\text{සේවක වැටුප්} + \text{ලාභාංශ} + \text{පොලී ආදායම්}$$

$$= -5 + (-60) + (-35) = -100$$

$$\text{ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය} = \underline{\underline{\text{රු. මිලියන } 100}}$$

(ලකුණු 01යි)

(ඊ) ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය:

= ආණ්ඩුවේ සංක්‍රාම + සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ

= $15 + 235 = 250$

= රුපි. මිලියන 250

(ලකුණු 01යි)

(iv) (අ) මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ඉහළ නැගීම:

- මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ යන විට, ආනයන ඇතුළු භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා මහජනතාව විසින් කරනු ලබන ඉල්ලුම ද වැඩිවේ. ආනයන ඉල්ලුම වැඩි වන විට, සිදුවන්නේ විදේශීය මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා සපයනු ලබන දේශීය මුදල් ප්‍රමාණය වැඩි වීම යි. විදේශ විනිමය මිලට ගැනීමට සැපයෙන දේශීය මුදල් ප්‍රමාණය වැඩි වන විට, විදේශ මුදලට සාපේක්ෂව, දේශීය මුදලේ වටිනාකම පහළ වැටේ. විනිමය අනුපාතිකය ඝෂය වීමක් ලෙස මෙය හඳුන්වනු ලැබේ.

(ලකුණු 02යි)

(ආ) උද්ධමන අනුපාතිකයේ පහළ වැටීමක්:

- රටක උද්ධමන අනුපාතිකය පහළ වැටෙන විට, එම රටේ අපනයන තරගකාරීත්වය ඉහළ යනු ඇත. අපනයන සඳහා විදේශිකයන්ගේ ඉල්ලුම වැඩි වන විට, දේශීය මුදල් ඒකක සඳහා විදේශිකයන්ගේ ඉල්ලුම ද වැඩි වේ. එවිට විදේශීය මුදලට සාපේක්ෂව, දේශීය මුදල් ඒකකයේ වටිනාකම ඉහළ යනු ඇත. විනිමය අනුපාතිකයේ අගය වැඩි වීමක් ලෙස මෙය හඳුන්වනු ලබයි.

(ලකුණු 02යි)

09 ප්‍රශ්නය

9. (i) සංවර්ධනය පිළිබඳ මිනුමක් වශයෙන් ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම කෙබඳු වැදගත්කමක් උසුලන්නේ ද? (ඉකුත් 04 යි)
- (ii) ලෝක බැංකුව, ඒ ඒ රටවල ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් මට්ටම් පදනම් කර ගනිමින් රටවල් වර්ගීකරණය කරනුයේ කෙසේ ද? (ඉකුත් 04 යි)
- (iii) ආර්ථික වෘද්ධිය සහ තිරසාර සංවර්ධනය එකිනෙකට නොගැළපෙන්නේ ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ඉකුත් 04 යි)
- (iv) සහස්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ අතුරෙන් ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන ඇත්තේ කවර ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳව ද? (ඉකුත් 04 යි)
- (v) මෑත වර්ෂවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ විරැකියා අනුපාතිකය පහළ වැටීමට දායක වී ඇති ප්‍රධාන කරුණු කවරේ ද? (ඉකුත් 04 යි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

(09) (i) සංවර්ධනය පිළිබඳ මිනුමක් වශයෙන් ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායමේ වැදගත්කම:

- ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම රටක භෞතික භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය කැටි කොට දක්වන මිනුමක් වන අතර, සංවර්ධනයට අදාළ ගුණාත්මක වෙනස්කම් පෙන්නුම් නො කරයි.
- ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම රටක ආදායම් ව්‍යාප්තියේ ස්වභාවය නිවැරදිව පෙන්නුම් නො කරයි. ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් මට්ටම එක හා සමාන රටවල් දෙකක, ආදායම් ව්‍යාප්තිය එකිනෙකට හාත්පසින් ම වෙනස්ව තිබිය හැකි ය.
- ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම, සංවර්ධනයට අදාළ තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ පැතිකඩ මුළුමනින්ම නො සලකා හරියි. පරිසර දූෂණය, ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය ක්ෂය වීම පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් දත්ත මගින් ලබාගත නො හැකිය.
- සන්තෘෂ්ටිය, නිදහස, සෞඛ්‍ය, මානව අයිතිවාසිකම් වැනි ආදායම් නො වන සංවර්ධනයේ අවශේෂ පැතිකඩවල් පිළිබඳව ප්‍රති ශීර්ෂ ආදායම අවධානය යොමු නො කරයි.
- නොවිධිමත් අංශයේ නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම් නිවැරදිව පිළිබිඹු නො වන බැවින් රටේ නිෂ්පාදන මට්ටම වුව ද, උෞෂ තක්සේරු කොට දැක්වේ.
- අන්තර්ජාතික සන්සන්දනයන් සඳහා ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් මට්ටම යොදා ගැනීමේ දී ඇමරිකානු ඩොලර්වලින් ප්‍රකාශ කෙරෙන අතර, ඒ සඳහා යොදා ගැනෙන නාමික විනිමය අනුපාතිකය රටවල මිල මට්ටම් අතර වෙනස්කම් නිවැරදිව නිරූපණය නො කෙරෙන බැවින් ජීවන තත්වයේ වෙනස්කම් හඳුනාගත හැකි නො වේ.
- දරිද්‍රතාව, විරැකියාව වැනි සංවර්ධනයට අදාළ සමාජ ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම ද, ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් දත්ත තුළින් හෙළි නො වේ.
- ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම සම්බන්ධ විවිධ විවේචන හා අඩුපාඩුකම් දක්නට ලැබුණත් රටවල ආර්ථික සංවර්ධනය මැනීම සඳහා තවමත් බහුල වශයෙන් එම මිනුම යොදා ගනී. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය හෙවත් ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකය රටක සංවර්ධනයට බලපාන ප්‍රබල විචල්‍යයක් වේ. සංවර්ධනයට අදාළ සාක්ෂරතාව, සෞඛ්‍ය පහසුකම්, අධ්‍යාපනය වැනි වැදගත් විචල්‍යයන් රැසක් ප්‍රතිශීර්ෂ ආදායම් මට්ටම සමඟ සම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරයි.

(මිනැම කරුණු හතරකට ලකුණු 04යි)

- (ii) - පහළ ආදායම් රටවල්
- පහළ මැදි ආදායම් රටවල්
 - ඉහළ මැදි ආදායම් රටවල්
 - ඉහළ ආදායම් රටවල්

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 04යි)

PAPERMASTER.LK

- (iii)- ආර්ථික වෘද්ධිය නිසා ආදායම් මට්ටම් ඉහළ යන බැවින්, භෞතික ජීවන තත්වය ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ඉහළ ආදායම් මට්ටමක් අවශ්‍ය වන බැවින්, ආර්ථික වෘද්ධිය තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස පොදුවේ පිළිගැනේ.
- එසේ වුව ද ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය හේතු කොට ආර්ථිකයේ හිඟ සම්පත් උපයෝජනය ඉතා වේගවත් වීමත්, ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය හායනයකට පාත්‍ර වීමත්, සමාජයීය විෂමතා පැන නැගීමටත් පිළිවන. වර්තමානයේ ආදායම් මට්ටම් වේගයෙන් ඉහළ යාම, අනාගත ආදායම් විභවතාව පහළ හෙළීමට ද, හේතු විය හැකිය.
 - ආර්ථික වෘද්ධිය සහ තිරසාර සංවර්ධනය අතර ගැටුම හැම විට ම දක්නට ලැබෙන්නක් ද නො වේ. ආර්ථික වෘද්ධිය හැම විට ම පාරිසරික හායනයට තුඩු දෙන්නේ නැත. ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලියෙහි ආරම්භක අදියරයන්හි දී පසුබෑමක් ඇති විය හැකිය. එහෙත් ප්‍රති ශීර්ෂ ආදායම් වේගයෙන් වර්ධනය වන විට එම තත්ත්වය දක්නට නො ලැබෙන අතර පරිසරයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ යනු ඇත.
 - පාරිසරික දූෂණය බොහෝ විට ජනගහනය සමග සෘජු සම්බන්ධයක් පෙන්වුම් කරයි. එහෙත් ජනගහනය ආර්ථික වෘද්ධිය සමග ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවක් දක්වයි. මේ අනුව ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධි මට්ටමක් පරිසරයට හිතකර ලෙස බලපායි.
 - තව ද, ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය නිසා සමාජයේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළ යාමත්, පුද්ගලයන්ගේ මූලික අවශ්‍යතා තෘප්තිමත් වීමත් නිසා, සමාජ සාරධර්ම හා ප්‍රතිමානයන් වෙනස් විය හැකිය. සමාජ විෂමතා හා පාරිසරික ගැටලු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ඇත. පරිසර හිතකාමී භාණ්ඩ පරිහරණයට පුද්ගලයන් වඩ වඩාත් යොමු වනු ඇත. වඩා කාර්යක්ෂම පරිසර මිනුම්පිළි නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම භාවිතයට ගනු ඇත.
 - ආර්ථික වෘද්ධියත් සමග ආදායම් ඉහළ යන විට, තාක්ෂණ, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන යන ක්ෂේත්‍රයන්හි වැඩි වැඩියෙන් ආයෝජනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසේ. තාක්ෂණය ඉහළ යාම නිසා ප්‍රතිස්ථාපනය කළ නොහැකි සම්පත් උපයෝජනය සීමා කරමින් පරිසරය කෙරෙහි ඇති කරන අයහපත් ප්‍රතිවිපාක අවම කර ගැනීමට ද පිළිවන.

(මිනැම කරුණු හතරකට ලකුණු 04 යි)

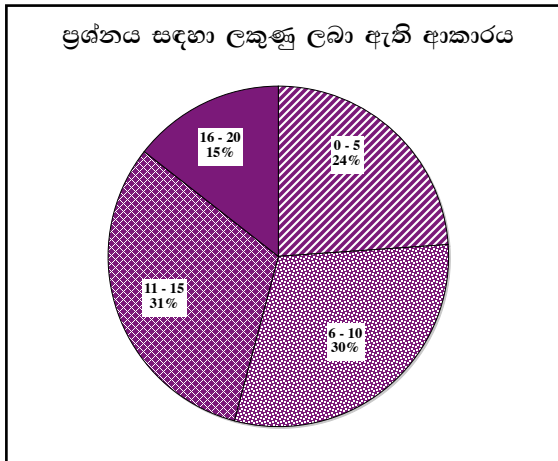
- (iv)- ආදායම් දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම :
- දිළිඳු ජනගහන ප්‍රතිශතය අඩකින් අඩු කිරීම
 - දරිද්‍රතා අන්තර් අනුපාතය අඩකින් අඩු කිරීම
- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළු වීමේ අනුපාතිකය 100% දක්වා වැඩි කිරීම.
 - පළමුවන ශ්‍රේණියට ඇතුළු කරන සිසුන්ගෙන් පස්වන ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන ශිෂ්‍ය ප්‍රතිශතය 100% දක්වා ඉහළ නැංවීම.
 - අවුරුදු 15 - 24 වයස් කාණ්ඩයේ ස්ත්‍රී/ පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයේ ම සාක්ෂරතාව 100% දක්වා ඉහළ නැංවීම.
 - ප්‍රාථමික, ද්විතීයික හා තෘතීයික අධ්‍යාපනයෙහි පිරිමි ළමුන්ට ගැහැණු ළමුන්ගේ අනුපාතය 100% දක්වා වැඩි කිරීම.
 - ළමා මරණ සංඛ්‍යාව පහළ හෙළීම:
 - වයස අවුරුදු 5ට අඩු ළමයින්ගේ මර්ත්‍යතා අනුපාතිකය අඩු කිරීම.
 - ළදරු මර්ත්‍යතා අනුපාතිකය අඩු කිරීම
 - සරම්ප රෝගයට එරෙහිව එන්නත් ලබා ගත් වයස අවුරුදු 1ක්වන ළමුන්ගේ අනුපාතිකය ඉහළ නැංවීම.
 - මාතෘ සෞඛ්‍ය ඉහළ නැංවීම:
 - මාතෘ මර්ත්‍යතා අනුපාතිකය අඩු කිරීම.
 - සෞඛ්‍ය සේවක සහාය ලද දරු ප්‍රසූතිවල ප්‍රතිශතය 100% දක්වා ඉහළ නැංවීම.
 - මැලේරියා රෝගී මරණ අනුපාතිකය ශුන්‍ය කිරීම; ක්ෂය රෝගී මරණ අඩු කිරීම.

(මිනැම කරුණු 04කට ලකුණු 04යි)

- (v) - සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වාගෙන යාම.
- සේවා අංශයේ හටගත් වේගවත් ප්‍රසාරණය.
- ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ සීඝ්‍ර වර්ධනය.
- හමුදා සේවයට සහ රාජ්‍ය සේවයට කරන ලද බඳවා ගැනීම් ඉහළ යාම.
- විදේශ රැකියා සඳහා ශ්‍රම සංක්‍රමනය වීම් ඉහළ යාම.
- ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධනය සඳහා විවිධ ණය ක්‍රම හඳුන්වා දීම.

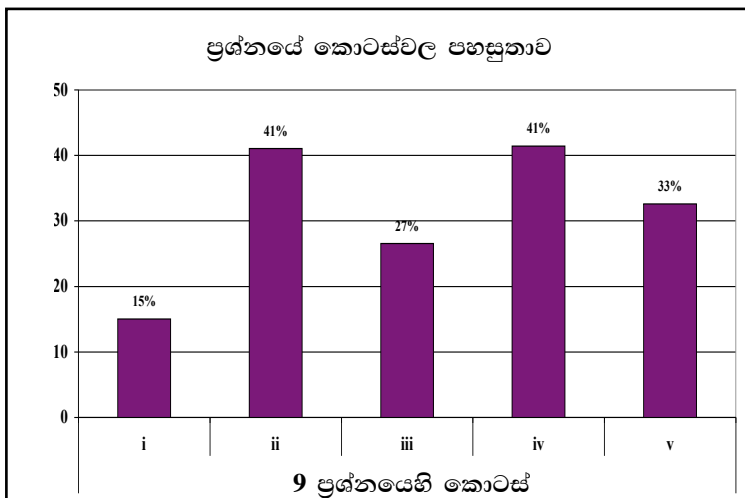
(මිනැම කරුණු හතරකට ලකුණු 04යි)

09 වන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳ සමස්ත නිරීක්ෂණ, නිගමන හා යෝජනා :

09 ප්‍රශ්නයට අයදුම්කරුවන්ගෙන් 21%ක් පමණ පිළිතුරු සපයා ඇත (ප්‍රස්තාරය 2). මෙම ප්‍රශ්නය සඳහා ලකුණු 20ක් හිමි වේ.

ඉන් ලකුණු 0 - 5 ප්‍රාන්තරයේ 24%ක් පමණ ද ලකුණු 6 - 10 ප්‍රාන්තරයේ 30%ක් පමණ ද ලකුණු 11 - 15 ප්‍රාන්තරයේ 31%ක් පමණ ද ලකුණු 16 - 20 ප්‍රාන්තරයේ 15%ක් පමණ ද ලකුණු ලබාගෙන ඇත.

මෙම ප්‍රශ්නයේ කොටස් 5 ක් ඇති අතර ii හා iv කොටස් සාපේක්ෂව පහසු ප්‍රශ්න වී ඇත. එහෙත් ඒවායේ පහසුතාව ද 41%කි. පහසුතාව අඩු ම කොටස i කොටස වී ඇති අතර, එහි පහසුතාව 15%ක් පමණි. සමස්තයක් ලෙස ගත් විට මෙම ප්‍රශ්නය අයදුම්කරුවන් අඩු සාධන මට්ටමක් පෙන් වූ ප්‍රශ්නයකි.

iii හා v කොටස්ද සාපේක්ෂව අඩු පහසුතාව සහිත කොටස් වේ.

10 ප්‍රශ්නය

10. (i) “ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධියේ මූලාශ්‍ර වශයෙන්, මෑත වර්ෂවල දී වඩාත් ප්‍රබල ස්ථාන හිමි කරගෙන ඇත්තේ වෙළෙඳ නොවන දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් (domestic non-tradable economic activities) වේ.” මෙම ක්‍රියාකාරකම් කවරේ දැයි හඳුන්වා දෙන්න. (ඔබගේ 05 හි)
- (ii) “මෑත දශකවල ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රී ශ්‍රම හමුදා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ මට්ටමක නොවෙනස්ව පවතී.” ශ්‍රම හමුදාව තුළ ස්ත්‍රීන්ගේ සහභාගිත්ව අනුපාතිකය පහළ මට්ටමක පැවතීමට හේතු කවරේ ද? (ඔබගේ 05 හි)
- (iii) මෑත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ බදු අයහාරය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් පහළ වැටෙමින් පැවතීමට හේතු කවරේ ද? (ඔබගේ 05 හි)
- (iv) මැදි කාලීනව සහ දිගු කාලීනව ඉහළ වෘද්ධි අනුපාතිකයක් අත්කර ගැනීමට බාධක ලෙස ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ දක්නට ලැබෙන මූලික දුර්වලතා කවරේ දැයි හඳුන්වා දෙන්න. (ඔබගේ 05 හි)

අපේක්ෂිත පිළිතුරු හා ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

- (10) (i) වෙළෙඳ නොවන දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්
- ඉදිකිරීම් (යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය)
 - ප්‍රවාහනය සහ සන්නිවේදනය
 - අභ්‍යන්තර වෙළෙඳාම (සිල්ලර හා නොග වෙළෙඳාම)
 - හෝටල් සහ ආපන ශාලා
 - රාජ්‍ය පරිපාලනය

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 05යි)

- (ii) - ගෘහස්ත වගකීම් දැරීම වෙනුවෙන් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් වීම.
(දරුවන් හා වැඩිහිටියන් රැක බලා ගැනීම)
- ආරක්‍ෂාකාරී නේවාසික පහසුකම් නොතිබීම.
 - රාජකාරී ස්ථානයට යෑමට ඒමට ප්‍රවාහන පහසුකම් නො තිබීම.
 - රාජකාරී කාල සීමාවකට අනුගත වීම අපහසු වීම
 - තාවකාලිකව සේවයෙන් ඉවත් වූ පසු නැවත රැකියාවක් සොයා ගත නො හැකි වීම.
 - කාන්තාවන් සඳහා රැකියා අවස්ථා සීමා සහිත ක්‍ෂේත්‍රයන් කීපයකට පමණක් සීමා වීම.
විශේෂයෙන් පෞද්ගලික අංශයෙහි ස්ත්‍රී, පුරුෂ සමාජ භාවය මත වැටුප් විෂමතා දක්නට ලැබීම.

(ඕනෑම කරුණු පහකට ලකුණු 05යි)

- (iii)- විදේශ වෙළෙඳාම මත පනවන ලද බදු, ආර්ථික නිර්බාධකරණයන් සමඟ ඉවත් වී යාම.
- ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානයේ සාමාජිකයෙක් ලෙස තීරු බදු සම්බන්ධව පැවති බාධක ගණනාවක් ලිහිල් කිරීම.
 - සෘජු විදේශ ආයෝජන වඩාත් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා බදු නිදහස් කිරීමේ හා බදු සහන ප්‍රදානය කිරීම.
 - බදු පදනම පුළුල් කිරීමකින් තොරව අඩු බදු අනුපාත හඳුන්වා දීම.
 - රජයේ කෙටි කාලීන අරමුදල් අවශ්‍යතා සඳහා බදු පද්ධතියට නිතර නිතර සිදු කරන වෙනස්කම් නිසා බදු පද්ධතියේ අවිනිශ්චිත බවත් හා සංකීර්ණත්වයක් ඇති කොට තිබීම.
 - විශාල අවිධිමත් අංශයක් පැවතීම නිසා බදු පැහැර හැරීමට හා බදු මඟ හැරීමට ඇති හැකියාව විශාල වීම.
 - බදු පරිපාලනයේ අකාර්යක්ෂමතාවය.
 - බදු ගෙවීමට පටහැනි ස්වරූපයේ ආකල්ප මහජනතාව සහ සමාගමික අංශයන් තුළ දක්නට ලැබීම.
 - අන්තර්ජාලය ඔස්සේ භාණ්ඩ මිල දී ගැනීම් ඉහළ යාම.

(ඕනෑම කරුණු පහකට ලකුණු 05යි)

- (iv)- රාජ්‍ය ණය බර ඉහළ මට්ටමක පැවතීම
- අය වැය හිඟය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම.
 - වෙළෙඳ ශේෂයේ හිඟය ප්‍රසාරණය වීම.
 - රාජ්‍ය අයභාරයේ මන්දගාමී වර්ධනය
 - දේශීය ඉතුරුම් පහළ මට්ටමක පැවතීම.
 - ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාව.
 - මානව සම්පත් සංවර්ධනයට හිතකර වූ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් දක්නට නොලැබීම.
 - රාජ්‍ය පරිපාලන ව්‍යුහය අකාර්යක්ෂම වීම.
 - යහපාලනය තහවුරු වී නොතිබීම.

(ඕනෑම කරුණු පහකට ලකුණු 05යි)

PAPERMASTER.LK

III කොටස

3.0 පිළිතුරු සැපයීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු හා යෝජනා :

3.1. පිළිතුරු සැපයීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු :

පොදු උපදෙස්

- ★ ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ඇති මූලික උපදෙස් කියවා හොඳින් තේරුම් ගත යුතුය. එනම් එක් එක් කොටසින් කොපමණ ප්‍රශ්න සංඛ්‍යාවකට පිළිතුරු සැපයිය යුතු ද, කුමන ප්‍රශ්න අනිවාර්යය ද, කොපමණ කාලයක් ලැබේ ද යන කරුණු පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් විය යුතු අතර ප්‍රශ්න හොඳින් කියවා නිරවුල් අවබෝධයක් ඇති කරගෙන ප්‍රශ්න තෝරා ගත යුතුය. එකම ප්‍රශ්නය කොටස් දෙකක් ලෙස එකට ලියැවී ඇති විට, කොටස් දෙකට ම පිළිතුරු සැපයීම කෙරේ අවධානය යොමු විය යුතුය.
- ★ I පත්‍රයේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීමේදී වඩාත් නිවැරදි එක් පිළිතුරක් තෝරා ගත යුතුය. තව ද පැහැදිලිව එක් කතිර ලකුණක් පමණක් උත්තර පත්‍රයේ යෙදිය යුතුය.
- ★ II පත්‍රයේ (අ) හා (ආ) කොටස්වල ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීමේදී සෑම ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයක් ම අලුත් පිටුවකින් ආරම්භ කළ යුතුය.
- ★ නිවැරදි හා පැහැදිලි අත් අකුරුවලින් පිළිතුරු ලිවිය යුතුය.
- ★ අයදුම්කරුගේ විභාග අංකය සෑම පිටුවක ම අදාළ ස්ථානයේ ලිවිය යුතුය.
- ★ ප්‍රශ්න අංක හා කොටස් අංක නිවැරදිව ලිවිය යුතුය.
- ★ නිශ්චිත කෙටි පිළිතුරු ලිවීමට අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී දීර්ඝ විස්තර ඇතුළත් නොකිරීම මෙන්ම විස්තරාත්මක පිළිතුරු සැපයිය යුතු අවස්ථාවලදී කෙටි පිළිතුරු සැපයීම ද නොකළ යුතුය.
- ★ ප්‍රශ්නය අසා ඇති ආකාරය අනුව තර්කානුකූලව හා විශ්ලේෂණාත්මකව කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- ★ පිළිතුරු ලිවීමේදී රතු සහ කොළ පාට පෑන් භාවිත කිරීමෙන් වැළකිය යුතුය.
- ★ ප්‍රශ්නයට අදාළ ලකුණු ප්‍රමාණය හා කාලය අතර පවතින සම්බන්ධය අනුව කාලය කළමනාකරණය කරගත යුතුය.

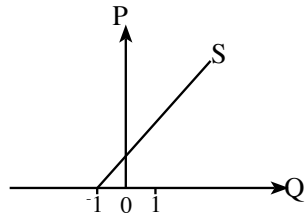
විශේෂ උපදෙස් :

- * ආර්ථික විද්‍යා විෂයයේ භාවිත වන පාරිභාෂික යෙදුම් භාවිත කළ යුතුය. උදා : පරිභෝජනය
- * අවශ්‍ය තැන්හිදී සංඛ්‍යාත්මක වගු, ප්‍රස්තාර, සූත්‍ර හා සමීකරණ මගින් පිළිතුරු පැහැදිලි කළ යුතුය. ප්‍රස්තාර සටහන් ඇඳීමේදී නිවැරදි පරිමාණයකට ඇඳීමටත්, අක්ෂ නිවැරදිව නම් කිරීමටත් සැලකිලිමත් විය යුතුය.
- * ගණනය කිරීම්වලදී එක් එක් පියවර පැහැදිලිව සඳහන් කළ යුතුය. අදාළ අවස්ථාවලදී නිවැරදි ව ඒකක සඳහන් කළ යුතුය.
- * අවශ්‍ය තැන්හිදී නිවැරදි සංකේත භාවිත කළ යුතුය.
- * අදාළ රූප සටහන් අදින විට රේඛා නිවැරදිව නම් කිරීම හා ප්‍රවාහවල දිශාව නිවැරදිව දැක්වීම කළ යුතුය.

ප්‍රස්තාර සඳහා පොදු උපදෙස් :

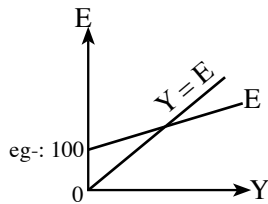
- * දත්තවලට අනුව ප්‍රස්තාර ඇඳීමේදී ප්‍රස්තාර කඩදාසි යොදා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. ප්‍රස්තාර කොල භාවිත නොකිරීම නිසා නිවැරදි ව ගණනය කිරීම් කළ නොහැකි වීමෙන් අයදුම්කරුවන්ට ලකුණු අහිමි වන බව උත්තර පත්‍ර පරීක්ෂා කිරීමේ දී පෙනී යයි.
- * අක්ෂර නිවැරදිව නම් නොකිරීම හා ප්‍රස්තාර නම් නොකිරීම ලකුණු අඩු වීමට හේතුවකි.
උදා:- නි. හැ. මායිම් වක්‍රයේ අක්ෂ නම් කරන විට X හා Y ලෙස පමණක් නම් කර ඇත්නම් ලකුණු දිය නොහැක. එය X භාණ්ඩය හා Y භාණ්ඩය ලෙස සටහන් කළ යුතුය.
- * ප්‍රස්තාර ඇඳීමේ දී අන්තඃකේත නිවැරදිව නම් නොකිරීම ලකුණු අඩු වීමට හේතුවකි.
උදා:- සැපයුම් වක්‍ර ඇඳීමේ දී එය සෘණ අන්තඃකේතයකින් ආරම්භ වේ නම්, එය ඒ පරිදි ප්‍රස්තාරයේ දැක්විය යුතුය.

උදා:-

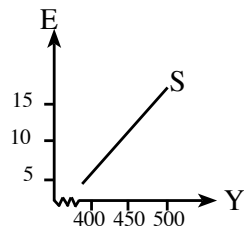
සමාහාර වියදම් රේඛාවේ ද, ස්වාධීන වියදම් ප්‍රමාණය ප්‍රස්තාර සටහනේ නිවැරදිව දැක්විය යුතුය.

උදා:-

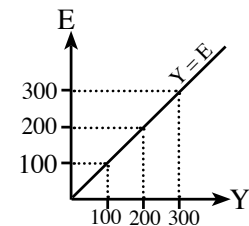
- * අක්ෂවල සංඛ්‍යා දත්ත සටහන් කිරීමේ දී පරිමාණය අනුව ලකුණු කිරීම ඉතා වැදගත්ය. දුර කෙටි කර නම් කිරීම ආර්ථික විද්‍යා ප්‍රස්තාරවල නිවැරදි නොවේ.

උදා:-

- * සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය පෙන්වීමේ දී ආදායම් හා සමාහාර වියදම් ලකුණු කරන විට අක්ෂ දෙකෙහිදීම දත්ත (ඉලක්කම්) සමාන වන පරිදි ලකුණු කර, සම ආදායම් වියදම් රේඛාව ඇඳිය යුතුය. එසේම ස්වායත්ත විචල්‍යය වන ආදායම අනිවාර්යයෙන් ම තිරස් අක්ෂයේ සටහන් කළ යුතුය.

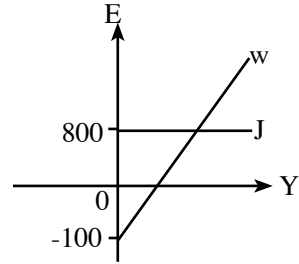
උදා:-

PAPERMASTER.LK

- * සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය පෙන්වීමේ දී ගිලිහීම් දැක්වෙන චක්‍රය සෘණ අන්තඃකේතයකින් ආරම්භ වේ නම්, එය නිවැරදිව දැක්විය යුතුය.

උදා:-

- * නි.හැ. මායිම් වක්‍ර අදිනු ලබන විට අක්‍ෂ දෙක ස්පර්ශ වන පරිදි ඇඳීම ඉතාමත් ම වැදගත් වේ එසේ නොමැති විට එය නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක් නො වේ.

3.2. ඉගෙනුම් හා ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ අදහස් හා යෝජනා :

- * සංකල්ප පිළිබඳ ව නිවැරදි හා නිශ්චිත දැනුම තිබිය යුතු අතර, සංකල්ප පිළිබඳ ප්‍රායෝගික භාවිත ප්‍රගුණ කළ යුතුය.
- * ආර්ථික හා සමාජයීය කරුණුවල කාලීනව හටගන්නා වෙනස්වීම් හා ප්‍රවණතා පිළිබඳ ව සතුටුදායක අවබෝධයක් ලබා ගත යුතුය.
- * මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මුදල් අමාත්‍යාංශය වැනි ආයතනවලින් නිකුත් කෙරෙන වාර්තා හා ප්‍රකාශන පරිශීලනය කිරීමට හුරුවිය යුතුය. එමඟින් තම දැනුම යාවත්කාලීන කර ගත යුතුය.